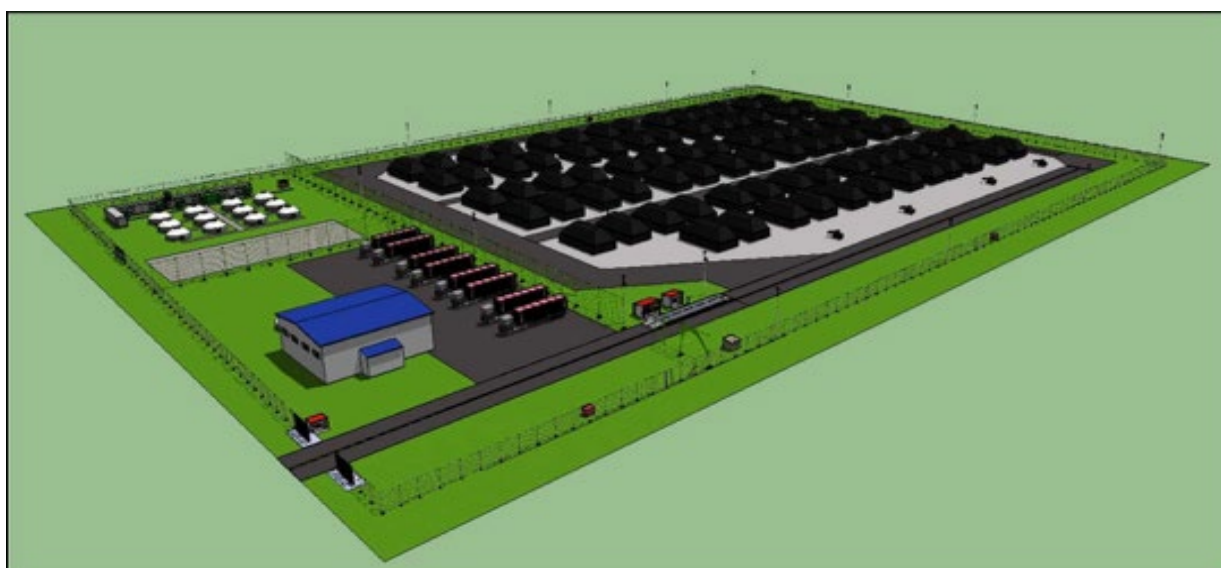

“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК

*“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК -ИЙН ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХАНБОГД
СУМ, ХАЙРХАН БАГИЙН ЦАГААН ХАДАНД ХЭРЭГЖИЖ БУЙ
“ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ”-ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ ТАЙЛАН
/ ААН РД: 6550398 /*

ГАРЧИГ

НЭГ. ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1 Төслийн талаарх мэдээлэл	3
1.2 Төслийн байршил.....	5
ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	9
2.1 Цаг уур	9
2.2 Агаарын чанар	10
<i>Агаар бохирдуулах бодисын тооллого хийх</i>	11
2.3 Гадаргын болон гүний ус	14
2.4 Хөрсөн бүрхэвч	15
2.5 Ургамлан нөмрөг	18
2.6 Амьтны аймаг	18
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	20
3.1 Төслийн барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж байгуулах үеийн гол нөлөөлөл.	22
3.2 Барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж ашиглалтад оруулснаас хойшхи үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл	22
3.3 Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл	23
3.4 Төслөөс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл.....	24
3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл	24
3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл	25
3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	26
3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл.....	26
3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	27
3.10 Хуримтлагдах нөлөөлөл.....	27
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	28
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	31
ЗУРГАА.ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	41
ДОЛОО. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	42
НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	43
ЕС. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	48
АРАВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	51
АРВАН НЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	55

ТАЙЛАНД ОРСОН ХҮСНЭГТЭН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

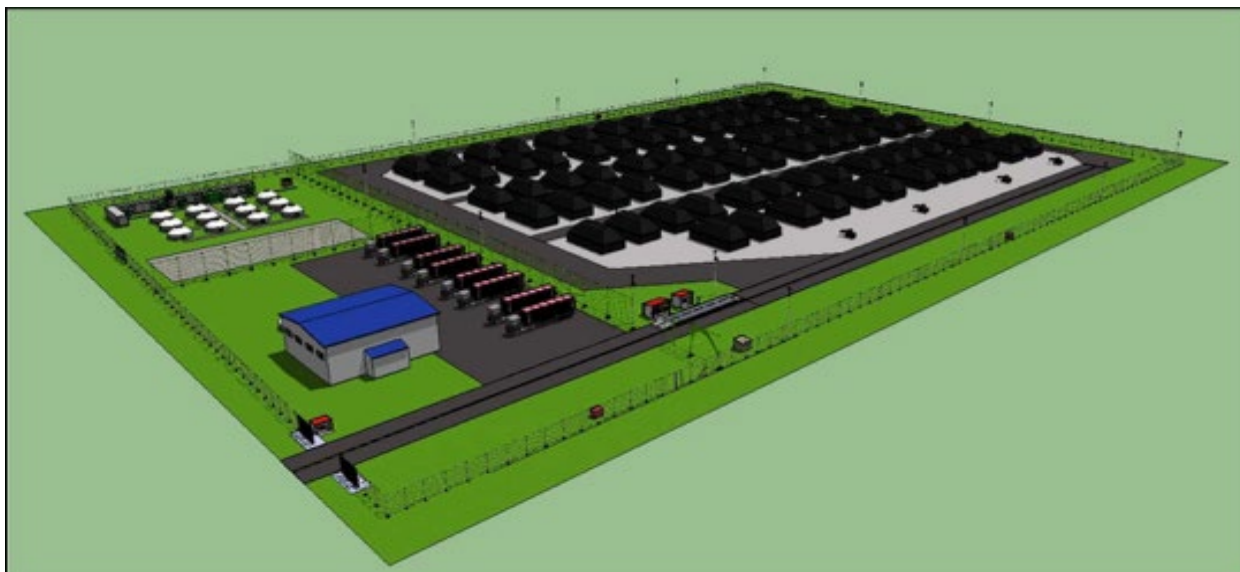
Хүснэгт 1. Гаалийн хяналтын талбайн захын цэгүүдийн солбицол.....	5
Хүснэгт 2. Чийг хангамж /2019 оны байдлаар/	9
Хүснэгт 3. Агаарын харьцангуй чийгшил /2019 оны байдлаар/	9
Хүснэгт 4. Дутагдал чийгилийн сарын дундаж (мб).....	9
Хүснэгт 5. Хоногийн хамгийн их тунадам, мм.....	10
Хүснэгт 6. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийсэн цэгийн байршил	10
Хүснэгт 7. Нийт тоос / Нийт жинлэгдэгч бодис / хэмжилтийн үр дүн	11
Хүснэгт 8. Агаарын бохирдуулагч бодисын хэмжилтийн үр дүн	11
Хүснэгт 9. Дуу шуугианы хэмжилтийн үр дүн	11
Хүснэгт 10. Агаар бохирдуулагч бодис	12
Хүснэгт 11. Параметрийн утга	13
Хүснэгт 12. Шороон замаас үүсэх тоосонирын ялгаралт	13
Хүснэгт 13. Төслийн талбайн зүсэлт хийсэн цэгийн химийн үзүүлэлт	16
Хүснэгт 14. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн.....	16
Хүснэгт 15. Хөрсний механик бүрэлдэхүүний шинж чанар.....	17
Хүснэгт 16. Хөрсөн дэх зарим хүнд металлын агууламж.....	17
Хүснэгт 17. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа.....	20
Хүснэгт 18. Гол нөлөөллийн дүн шинжилгээ	20
Хүснэгт 19. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ	23
Хүснэгт 20. Автомашины утааны бүрдэл найрлага	24
Хүснэгт 21. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл	27
Хүснэгт 22. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	31

ТАЙЛАНД ОРСОН ЗУРГАН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Төслийн талбайн харагдах байдал 2020 оны 07 сарын 02 өдөр, №1.....	5
Зураг 2. Засаг захиргааны зураг	6
Зураг 3.Төслийн байршил	6
Зураг 4. Төслийн талбайн хээрийн ажлын зураг /2020.08.27 өдрийн байдлаар/.....	7
Зураг 5. Жилийн нийлбэр хур тунадасны тархалтын зураг	10
Зураг 6. Автомашинаас ялгарах хаягдлын тархалт.....	12
Зураг 7. Гадаад тээвэрлэлтээс үүсэх тоосонирын тархалт	13
Зураг 8. Төслийн талбайн харьяалагдах сав газрын зураглал	14
Зураг 9. Төслийн хөрсөн бүрхэвчийн зураглал	15
Зураг 10. Төслийн талбайн бэлчээрийн хэв шинж.....	18
Зураг 11. Төслийн талбай орчмын амьтны судалгаа.	19
Зураг 12. Агааржуулалттай сайжруулсан нүхэн жорлон Өрхийн нүхэн жорлонгийн MNS 5924:2015 стандартын шаардлага- https://fb.watch/n1CpsuPIBD/	47

НЭГ. ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн талаарх мэдээлэл

Төслийн нэр:	Гаалийн хяналтын талбай
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	<p>“Ногоолин Хэрлэн” ХХК</p> <p>Тус компани нь гадаад дотоод худалдаа, олон улсын тээврийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахаар 2020 оны 03 сард байгуулагдсан.</p>
Ашиглах талбай:	10 га
Байршил:	Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хад Гашуун Сухайт хилийн боомтоос хойш 25км-т байрлах ба нүүрс тээвэрлэх төв авто зам дагуу 200м *500м хэмжээтэй 10га (100,000м ²) талбайг хамарна.
Зорилго:	<p>Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан баг Цагаан хаданд тус сумын засаг даргын 2020-05-15 өдрийн А/138 тоот захирамжаар нэгж талбарын 460101002157 дугаар бүхий 10 га газрыг 15 жилийн хугацаатай эзэмшихээр авсан болно.</p> <p>Тус компанийн хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй гаалийн хяналтын талбайн төсөл хэрэгжиж эхэлснээр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15-20 хүний тогтмол ажлын байр бий болох. • Нүүрс экспортлох үйл ажиллагаа, ачаа тээврийн хурд нэмэгдэхэд болон орон нутгийн болон улсын төсөвт нэмэлт орлого оруулан улс орны эдийн засгийн хөгжилд тодорхой хувь нэмэр үзүүлнэ гэдэгт итгэлтэй байна.
Төслийн үндэслэл:	Таван толгой нүүрсний орд газраас БНХАУ-руу экспортлох нүүрсний хэмжээ жил бүр тогтмол өссөөр байгаа билээ. Өнгөрсөн 2018 онд тус боомтоор 18 орчим сая тонн нүүрс экспортлсон ба энэ онд экспортлох нүүрсний хэмжээг 25 сая тонн болгохоор зорин ажиллаж байна. Энэхүү хэрэгцээг дагаад

	<p>экспортын нүүрс тээвэрлэх хувь хүн, тээврийн компанийн тоо өссөөр байгаа нь замын даац хэтэрч, авто зам дээр 50-120км хүртэл урт дараалал үүсэх нөхцөл байдал тогтмол гарах болсонтой холбогдуулан Засгийн газраас дараах арга хэмжээг авч эхлээд байна. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2018 оны 11-р сард Цагаан хадны гаалийн талбайнуудын үйл ажиллагааг сэргээх тогтоолыг гаргасан. 2. Таван толгой Гашуунсухайт чиглэлд дахин шинээр 2 эгнээ бүхий хүнд даацын авто замыг 2018 оны 4-р сараас эхлүүлэхээр болсон. 3. Цагаан хад суурьшлын бүсээс Гашуунсухайт боомт хүртэлх богинын тээврийн дарааллыг багасгах зорилгоор шинэ зам барих, замын хөдөлгөөний урсгал чиглэлийг өөрчлөх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байна. <p>Эдгээр арга хэмжээг авч хэрэгжүүлснээр нүүрсний экспортын хэмжээ, хурд сайжирч, тус суурьшлын бүсэд байрлах гаалийн хяналтын талбайн эрэлт хэрэгцээ 25-30%-аар нэмэгдэж байна.</p>
<p>Хүчин чадал:</p>	<p>Тус гаалийн хяналтын талбай бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахад 1 сард дунджаар 150 мянган тонн хүртэлх нүүрс хүлээн авч, гаалийн бүрдүүлэлт хийн ачиж өгөх боломжтой.</p> <p>Тус байгууллага нь хүний нөөцийн баг болон техник, технологийн нөөц баазыг хангалттай хэмжээнд бүрдүүлж чадсан бөгөөд байгаль орчинд ээлтэй сэргээгдэх эрчим хүч, байнгын ажлын байртай албан хаагч, тэдгээрийн эрүүл ахуй, аюулгүй ажиллагаа, нийгмийн хангамжийн асуудлыг бүрэн шийдсэн кемп, засвар үйлчилгээний цэгийг барьж байгуулахаар төлөвлөж байна.</p>
<p>Байгуулалтын план:</p>	<p>Талбай дээр хийгдэж гүйцэтгэх ажлууд нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Талбайг тойрсон 6 метрийн өндөртэй тоос шорооноос хамгаалсан хашаа барьсан. • Нүүрс ачиж буулгах талбайд 100, 80 ган хоолойгоор хийсэн 6 метрийн өндөртэй 28 шон хоорондын зай нь 80 метрийн зайтайгаар байрлуулж High watt Led Light S100/230 маркийн 56 ширхэг лед гэрлийг суурилуулах. • Хяналтын бүсийн ашиглагдах цахилгаан тэжээлийг Малчин ХХК-тай хамтран 11,000 Вт-ын Нарны сэргээгдэх эрчим хүчний системийг, дизель станцтай хослуулан бүрэн шийдвэрлэхээр тооцов. • Талбайн үйл ажиллагаанд хяналт тавихаар өндөр хүчин чадал бүхий Axis фермийн 10 ширхэг хяналтын IP камерыг зохих журмын дагуу монтажлан суурилуулах. • SCS-200 маркийн 21 метрийн урт 3.4 метрийн өргөнтэй 50 кг-200тн хүртэл ачааг пүүлэх хүчин чадалтай Монгол улсын стандартчилал хэмжил зүйн шаардлага хангасан загварын туршилтаар баталгаажин Монгол улсад ашиглахыг зөвшөөрсөн ХК3190-А9 загварын авто пүүг суурилуулах.

	<ul style="list-style-type: none"> • Хяналтын бүсэд ашиглагдах интернэтийг өндөр хурдны (2 Mbps) мобикомын хурдны Dedicated хуваарилалттай Vlan төрлийн радио модем суурилуулан ГЕГ-ийн сүлжээнд холбуулах. • Авто пүүлэгч, гаалийн байцаагчийн ажлын шаардлага хангасан ажлын 2 ширхэг байр бэлдэх. • Нүүрсний зам ба талбайг холбосон зам, талбай дотор машин явах сайжруулсан шороон зам засах. • Нүүрсний овоолго бий болгох газрыг нүүрсний хучилт хийж бэлтгэх. • Гаалийн хяналтын бүсийн 1.0 х 0.60 метр хэмжээтэй таних тэмдэг бэлдэж байрлуулах • Гаалийн хууль тогтоомж, хяналтын бүсэд мөрдөгдөх дэглэмийн тухай мөн галын анхааруулах самбарууд байрлуулах.
--	---

1.2 Төслийн байршил

Тус талбай нь засаг захиргааны харьяаллын хувьд Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн нутагт харьяалагдах ба байр зүйн зургаар К-48-12 хавтгайн баруун хойд хэсэгт, 10 га талбайг хамран оршино. Гашуун Сухайт хилийн боомтоос хойш 25км-т байрлах ба нүүрс тээвэрлэх төв авто зам дагуу 200м х500м хэмжээтэй 10га (100,000м²) талбайг хамарна.

Зураг 1. Төслийн талбайн харагдах байдал 2020 оны 07 сарын 02 өдөр, №1

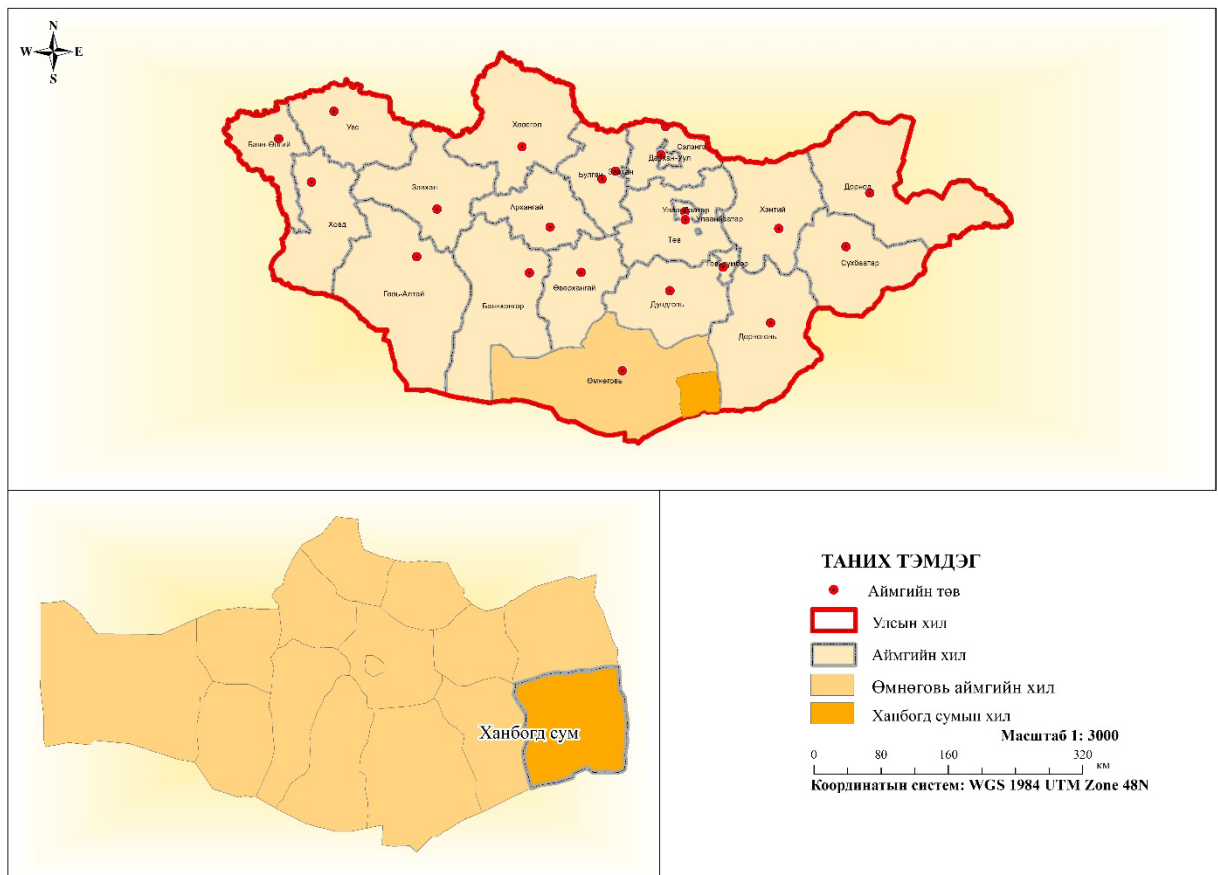
Дэд бүтэц, зам харилцааны хувьд ойрхон, харин уул уурхай, геологи хайгуулын үйл ажиллагаа эрчимтэй хөгжиж байгаа бүс нутагт оршдог нь цаашид ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад ихээхэн ач холбогдолтой юм

Хүснэгт 1. Гаалийн хяналтын талбайн захын цэгүүдийн солбицол

№	X	Y
1	706929.07	4718936.97
2	706888.61	4718985.38
3	706869.49	4719008.25

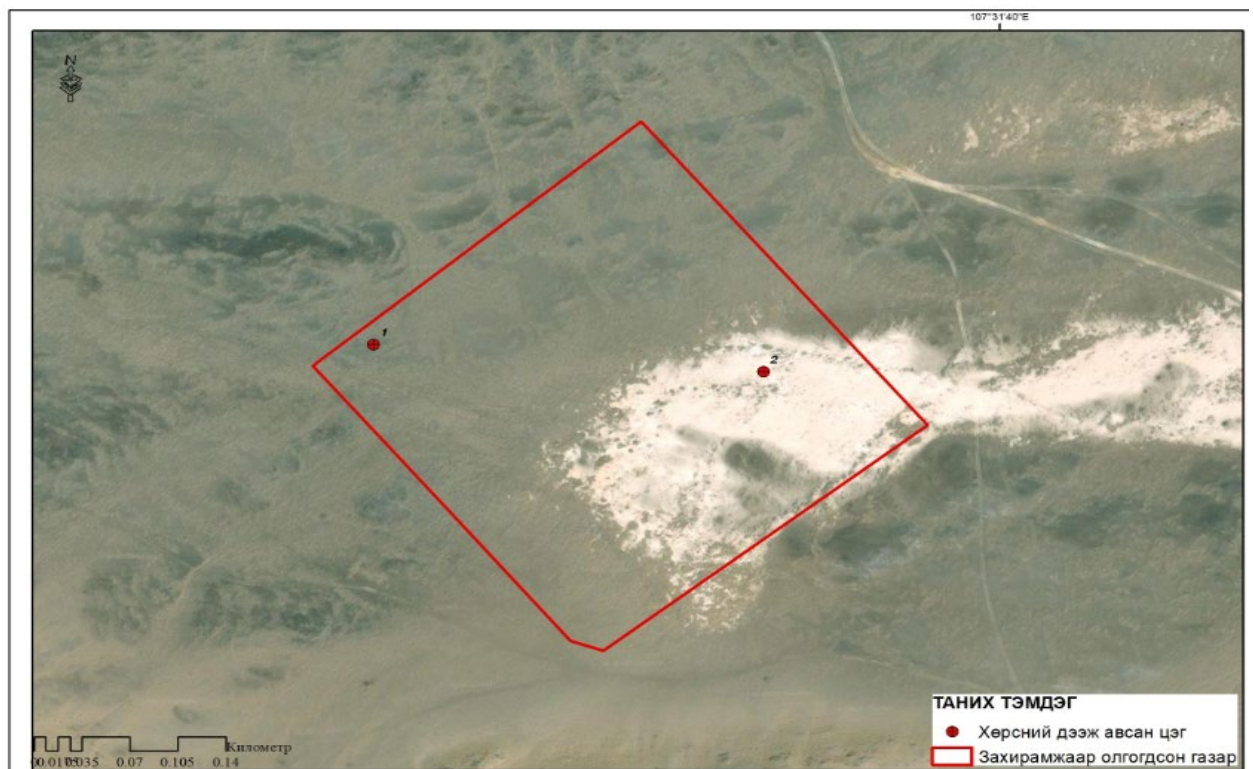
4	706874.11	4719012.16
5	706989.60	4719108.63
6	707109.30	4719208.58
7	707318.52	4718959.88
8	707081.69	4718774.72
9	707057.71	4718783.05

Зураг 2. Засаг захиргааны зураг

Зураг 3. Төслийн байршил

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

Зураг 4. Төслийн талбайн хээрийн ажлын зураг /2020.08.27 өдрийн байдлаар/

Тус гаалийн хяналтын талбай нь Гашуун сухайтын засмал зам дагуу 4000 м орчим зайтай оршдог.

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1 Цаг уур

Өмнөговь аймгийн нийт нутаг хуурай уур амьсгалтай бүсэд багтана. Агаар хуурай, хөрснөөс уурших чийгийн нөөц бага учраас жилийн дулааны улирлын харьцангуй чийгшлийн дундаж 29-50 %, өвлийн улиралд 50-75 %-аас хэтэрдэггүй. Өдрийн 13 цагийн харьцангуй чийгшил 20 % хүрнэ. Зарим өдөр 9-11 % хүртэл буурах явдал ч бий. 30 %-аас бага чийгтэй өдрийн тоо жилийн дулааны улиралд төвийн болон хойд, зүүн талаар 85-аас бага, өмнө талаараа 85-100 байгаагаас үзвэл агаар нэлээд хуурайг харуулна. Агаар нэн хуурай учир хур тунадасны хэмжээ ерөнхийдөө бага юм. Нутаг дэвсгэрийн чийг хангамж, агаарын харьцангуй чийгшил, дутагдал чийгшлийн хэмжээг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт 2. Чийг хангамж /2019 оны байдлаар/

Д/д	Станц, харуул	Сар				Дундаж
		5	6	7	8	
1	Ханбогд	0.2	0.2	0.4	0.5	0.4

Хүснэгт 3. Агаарын харьцангуй чийгшил /2019 оны байдлаар/

Д/д	Станц, харуул	Сар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ханбогд	-	-	-	35	34	36	44	40	40	-	-	-

Хүснэгт 4. Дутагдал чийгшлийн сарын дундаж (мб)

д/д	Станц, харуул	Сар							
		4	5	6	7	8	9	10	
1	Ханбогд	6.6	11.7	14.8	13.8	12.5	9.7	6.2	

Хур тунадас

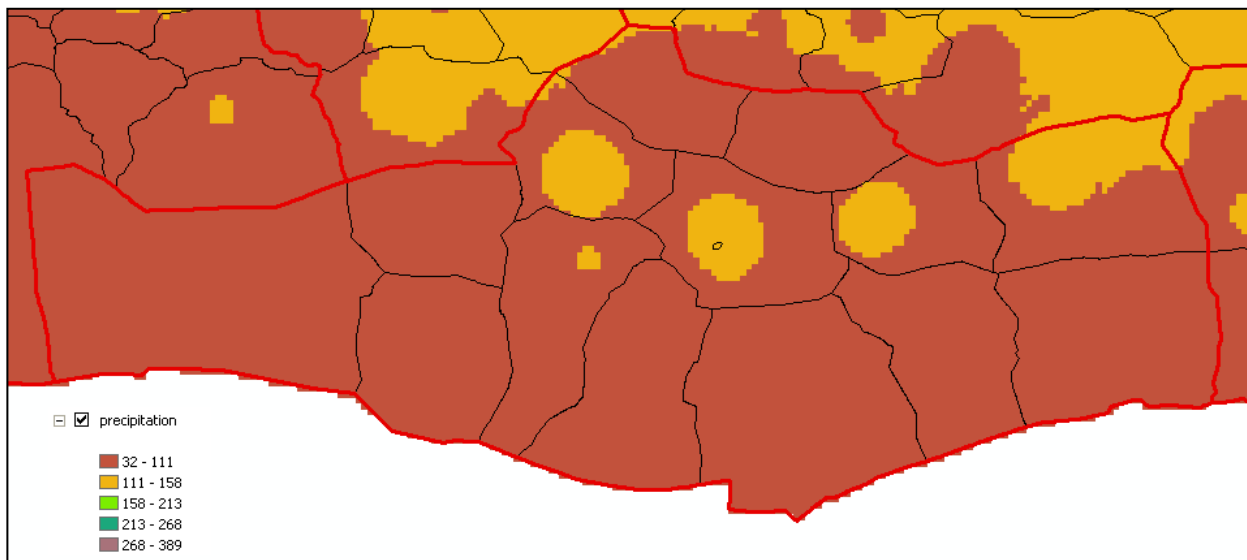
Аймгийн нийт нутгаар хур тунадас шингэн ба хатуу төлөвтэй унана. Олон жилийн дунджаар Ноён, Гурвантэс, Ханхонгор, Булган, Даланзадгад, Ханбогд суманд 102.1-132.9 мм тунадас, Баян-Овоо, Номгон суманд 63.2-70.9 мм, бусад суманд 80-100 мм тунадас унадаг. Жилд унах тунадасны хэмжээ жил бүр ижил байдаггүй, зарим жил олон жилийн дундаж хэмжээнд орж байхад зарим жил олон жилийн дундаж хэвийн хэмжээнээс харьцангуй их, бага янз бүр ордог. Тэр ч байтугай 1 хоногт жилд орох тунадасны ихэнх нь орж байсан тохиолдол байдаг. Тухайлбал, Даланзадгадад 1977 онд 235.3 мм, Номгонд 1969 онд 156.9 мм тунадас жилдээ орж байсан бол Даланзадгадад 1956 оны 8-р сарын 5-нд 137.8 мм, 1979 оны 6-р сарын 29-нд 53.5 мм тунадас 1 хоногт орж байжээ. Гэтэл Даланзадгадад 1944 онд 51.6 мм, Номгонд 1980 онд 9.1 мм тунадас жилд оржээ. Үүнийг олон жилийн дундаж хэвийн хэмжээтэй харьцуулбал 58.4-87.2 %-аар бага байна. Далайн түвшнээс дээш 1800 метрийн түвшинд 75-100 мм, 1000-1400 м түвшинд 50-75 мм, 1000 м-ээс доош нутагт 50 мм-ээс бага тунадас унах магадлал 80 %. Хур тунадасны уналтыг дараах хүснэгтээр харуулав.

Олон жилийн дунджаар жилд Ханбогд суманд 102.3 мм тунадас унадаг байна. Харин тус сумын нутгаар дулааны улиралд жилийн нийт хур тунадасны 96.2 хувь нь унадаг байна.

Хүснэгт 5. Хоногийн хамгийн их тунадас, мм

Д/д	Станц, харуул	Сар												Жил
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	Ханбогд	2.5	1	1	11.5	12.5	12	22.2	27	10.9	4.6	4.2	0.3	27

Зураг 5. Жилийн нийлбэр хур тунадасны тархалтын зураг

Жилд унах тунадасны хэмжээ жил бүр ижил байдаггүй, зарим жил олон жилийн дундаж хэмжээнд орж байхад зарим жил олон жилийн дундаж хэвийн хэмжээнээс харьцангуй их, бага янз бүр ордог. Далайн төвшнөөс дээш 1800 метрийн түвшинд 75-100 мм, 1000-1400 м түвшинд 50-75 мм, 1000 метрээс доош нутагт 50 мм-с бага тунадас унах магадлал 80% байна. Иймээс ургамлын чийг хангамж туйлын муу ажээ.

2.2 Агаарын чанар

Төслийн хөндлөнгийн мониторинг судалгаагаар агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийж, үнэлэлт, дүгнэлт өгөхийг зорьсон.

Судалгааны байршил, хамрагдсан цэгүүд

Хүснэгт 6. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийсэн цэгийн байршил

Агаар		Координат	Цэг сонгосон үндэслэл	Дээж авч буй фото зураг
1	1-р цэг		Өмнө хийгдсэн хяналт-шинжилгээний үр дүнтэй харьцуулах	

Хяналт шинжилгээний үр дүн

Агаарын чанарын хяналтын 2 цэгээс авсан нийт тоосны хэмжээг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас даваагүй, хэвийн хэмжээнд байна.

Хүснэгт 7. Нийт тоос / Нийт жинлэгдэгч бодис / хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан цэг	Нийт тоос /Нийт жинлэгдэгч бодис/
1	Ажлын талбай	0.300
2	Гадна талбай	0.480
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585: 2016		0.500

Агаарын бохирдуулагч бодисын хэмжилт

Агаарын чанарын хяналтын 2 цэгээс авсан хүхэрлэг хий болон азотын давхар ислийн хэмжээг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас давсан үзүүлэлт илрээгүй хэвийн хэмжээнд байна.

Хүснэгт 8. Агаарын бохирдуулагч бодисын хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан цэг	NO ₂ (Азотын давхар исэл мг/м ³)	SO ₂ (Хүхэрлэг хий мг/м ³)
1	Ажлын талбай	0.066	0.065
2	Гадна талбай	0.085	0.115
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585: 2016		0.200	0.450

Дуу шуугианы хэмжилт

Дуу шуугианы үзүүлэлтийг хяналтын 2 цэгийн ойр орчимд хэмжсэн ба 16 цагийн дундаж үр дүнг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй байна.

Хүснэгт 9. Дуу шуугианы хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан цэг	Дуу чимээ дБ (А)
1	Ажлын талбай	56
2	Гадна талбай	61
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585: 2016 дБ (А), 16 цагийн дундаж		60

Агаар бохирдуулах бодисын тооллого хийх

2019 онд БОАЖЯ-наас гаргасан Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлалыг ашиглаж хялбарчилсан аргаар автомашинаас ялгарах хаягдлыг тооцох, шороон замаас дэгдэх тоосонцрын хаягдлын коэффициентийг тооцов.

Хялбарчилсан аргаар автомашинаас ялгарах хаягдлыг тооцох

Шланжны шатахуун зарцуулалт 17.5 л/цаг, бага оврын ачааны машины шатахуун зарцуулалт нь 12.5 л/цаг байна. Эдгээр тээврийн хэрэгсэл тус бүрийн хийн ялгаралтыг дараах томъёогоор тооцно. Эдгээр нь машинууд нь дизель учраас зарцуулалтын хэмжээ бага оврын ачааны машины хувьд 57.5 гр/км, том оврын шланзын хувьд 240 гр/км байна.

$$E = EF * EC$$

Энд

E- тухайн бодисын ялгаралтын хэмжээ, гр

EF- бохирдуулагчийн ялгаралтын фактор, гр/кг

EC- түлш зарцуулалт, кг

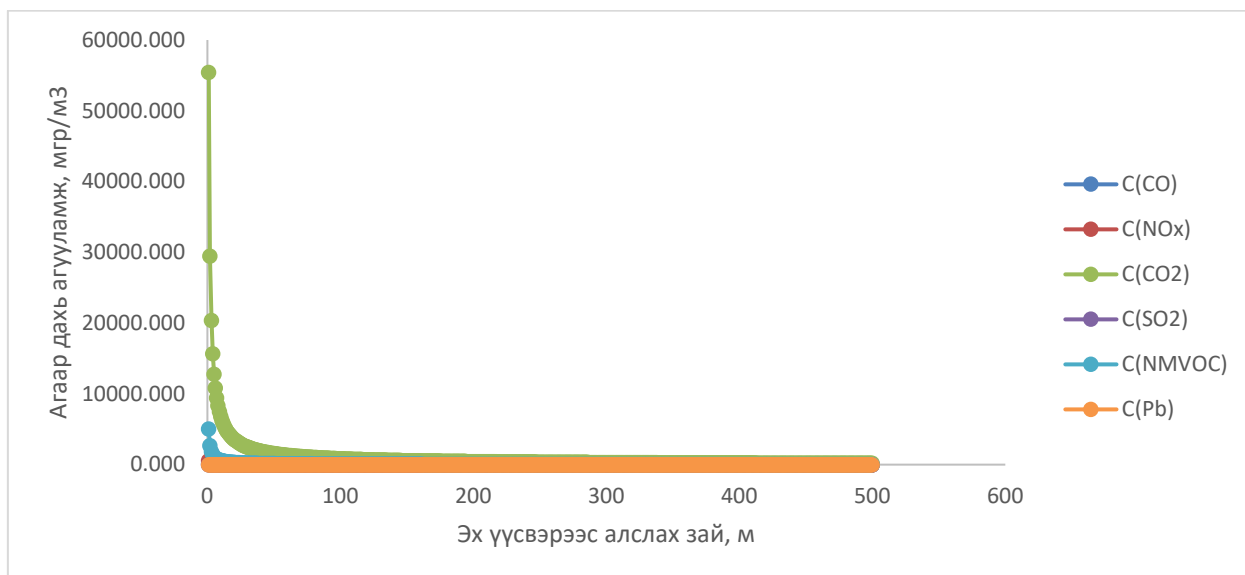
Ачаа ачсан шланз 60 км/цаг хурдтай явахад түлш зарцуулалт нь 611.8 гр/км * 60 км/цаг = 36,708 гр/цаг буюу 36.7 кг/цаг юм.

Хүснэгт 10. Агаар бохирдуулагч бодис

№	Бодисын нэр	Нэгж ялгаралт, гр/кг	Ялгаралтын хэмжээ, гр/с	
			Шланз	Нinno 20 тн даацтай
1	Нүүрстөрөгчийн исэл	7.58	0.051	0.118
2	Азотын давхар исэл	33.37	0.222	0.519
3	Нүүрстөрөгч	3169	21.127	49.296
4	Хүхэрлэг хий	0.003	0.000	0.000
5	Хөө тортог	1.92	0.013	0.030
6	Хар тугалга	0.000052	0.000	0.000

Тухайн тээврийн хэрэгсэл тус бүрийн хөдөлгүүрийн шаталтаас үүсэх хийн хаягдлын оронзайн тархах тархалтыг бохирдуулагч бодис тус бүрээр тооцоолоход NOx-оос бусад элементийн хувьд зөвшөөрөгдөх агууламжаас бага байна. NOx-ийн агууламж 15 м зайд 49 мкг/м³ буюу зөвшөөрөгдөх агууламжтай тэнцүү болно.

Зураг 6. Автомашинаас ялгарах хаягдлын тархалт

Шороон замаас дэгдэх тоосонцрын хаягдлын коэффициент тооцох

Шороон замаар тээвэрлэлт хийх үеийн PM10 тоосонцрын ялгаралтын хэмжээ нь хээрийн хэмжилтийн үр дүнтэй шугаман хамааралтайг доорх тэгшитгэлээр үзүүлсэн байна.

$$E = k \left(\frac{s}{12} \right)^a \left(\frac{W}{3} \right)^b$$

E - ялгаралтын хэмжээ, (lb/VMT)

s - гадаргуугийн тоосонцрын агууламж, (%)

W - тээврийн хэрэгсэлийн жин, тонн

K, a, b - эмпирик тогтмолууд /Guidance on Estimating Road Dust Emissions from Industrial Unpaved Surfaces/

Ялгаралтын хэмжээ нь 1mile тээвэрлэлт хийхэд ялгаруулах тоосонцрын / lb/ хэмжээг илэрхийлдэг. Нэгжийг 1 гр/м-с хөрвүүлж дараах байдлаар бичив.

$$E = \frac{1.36}{u} k \left(\frac{s}{12}\right)^a \left(\frac{W}{3}\right)^b$$

U - тээврийн хэрэгсэлийн хурд, м/с

Хүснэгт 11. Параметрийн утга

Тогтмол	PM _{2.5}	PM ₁₀	TPM
k	0.042	0.423	1.381
a	0.9	0.9	0.7
b	0.45	0.45	0.45

Тээврийн хэрэгслийн дундаж хурд 50 км/цаг буюу 13.8 м/с, машины жин 20 тн байна. Шороон замаас авсан шинжилгээний дүнгээр тоосонцрын агууламж 39.5% бөгөөд энэ утга нь тээвэрлэлтийн нөлөөнд бага өртсөн шороон замаас авсан дээжийн үр дүн юм. Хэрвээ тээвэрлэлтийн нөлөө ихсэж хөрс элэгдэлд орсноос хөрсөнд агуулагдах тоосонцрын хэмжээ нэмэгдвэл ялгаралтын хэмжээ шугаман хамаарлаар нэмэгдэнэ.

Хүснэгт 12. Шороон замаас үүсэх тоосонцрын ялгаралт

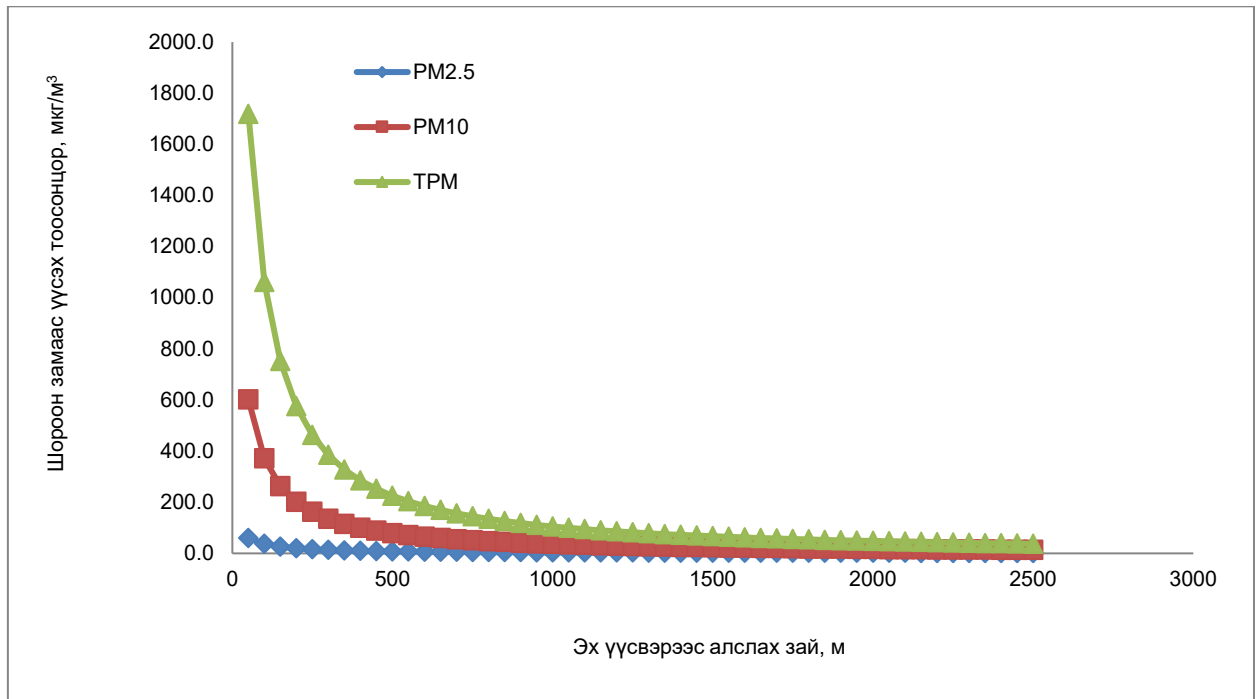
Үзүүлэлт	PM _{2.5}	PM ₁₀	TPM
Ялгаралт, гр/м-с	0.041	0.41	1.06

Шугаман эх үүсвэрээс агаарт тархах бохирдуулагч бодисын агууламжийг дараах томъёогоор олов / (Gilbert, 2003)/.

$$C(x) = \frac{2q}{\sqrt{2\pi}\sigma_z u}$$

- C(x) - тоосонцрын агууламж, мгр/м³
- q - ялгаралтын хэмжээ, гр/м-с
- σ_z - дисперсийн параметр
- u - салхины хурд, м/с

Зураг 7. Гадаад тээвэрлэлтээс үүсэх тоосонцрын тархалт

Салхины хурд 10 м/с үед тээвэрлэлтийн замаас үүсэх тоосонцрын агууламж 300 м зайд 103 мкг/м³ байна.

Дүгнэлт, зөвлөмж

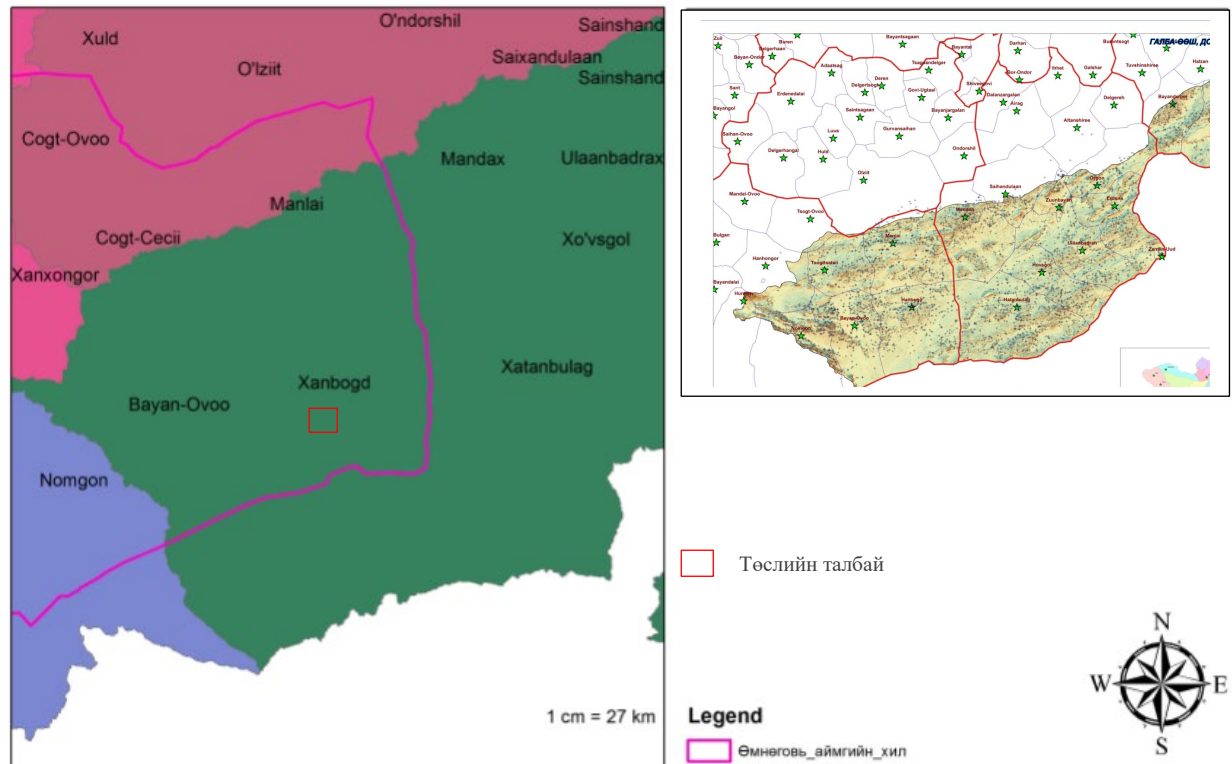
Төслийн эзэмшил талбай болон гадна талбайгаас агаарын хүхэрлэг хий (SO₂), азотын давхар исэл (NO₂), нийт тоос (Нийт жинлэгдэгч бодис) болон дуу шуугиан хэмжилт хийж гарсан үр дүн тус бүрийг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс бага байна.

2.3 Гадаргын болон гүний ус

Ус зүйн сүлжээний хувьд Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай савд багтдаг бөгөөд Галба Өөш Долоод говийн сав газарт багтдаг байна. Гадаргуугийн усан сүлжээний хувьд төв азийн гадагш урсгалгүй ай савд багтах бөгөөд гадаргуугийн байнгын усан сүлжээ хөгжөөгүй, газрын гадаргын усаар нэн ядмаг нутаг юм. Нутгийн иргэд ундны болон ахуйн хэрэглээний усаа гар худгаас хангадаг боловч эдгээр худгуудын ус нь хатуулаг өндөртэй, бага гүнтэй, ундарга багатай байдаг. Талбайн хэмжээнд Хөх овооны ус, Эхэн хаяаны болон Адаг хаяаны ус гэсэн гурван гар худаг байдаг. Хур тунадас ихтэй жил жижиг нуур, тойрмууд бий болох боловч бүгд намар болоход ширгэнэ. Талбайн гадна, зүүн өмнө 2 өрөмдмөл худаг гаргасан байдаг нь өнөө хүртэл ашиглагддаг бөгөөд талбайгаас 10 км орчим зайтай өрөмдмөл худгаас өрөмдлөгийн усаа зөөвөрлөн авч байсан.

Зураг 8. Төслийн талбайн харьяалагдах сав газрын зураглал

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн нутагт хэрэгжих төслийн сав газрын ангилал

Гидрогеологи.

Гол мөрний сүлжээний нягтшилын хувьд 1.000 м² талбайд оногдох гадаргуугийн урсац 50 км-ээс бага. Уг талбайн баруун урд талын буланд Эхийн баян худаг байрлах ба худгийн амсрын өндөр далайн түвшнээс дээш 1398 метр, гүн нь 2 метр, 210 л/ц хэмжээний ундаргатай.

Төслийн талбайн хэмжээнд гадаргуугийн ил урсац, булаг, шанд, рашаан болон гол горхи байхгүй болно.

Төсөл хэрэгжих талбайн хувьд:

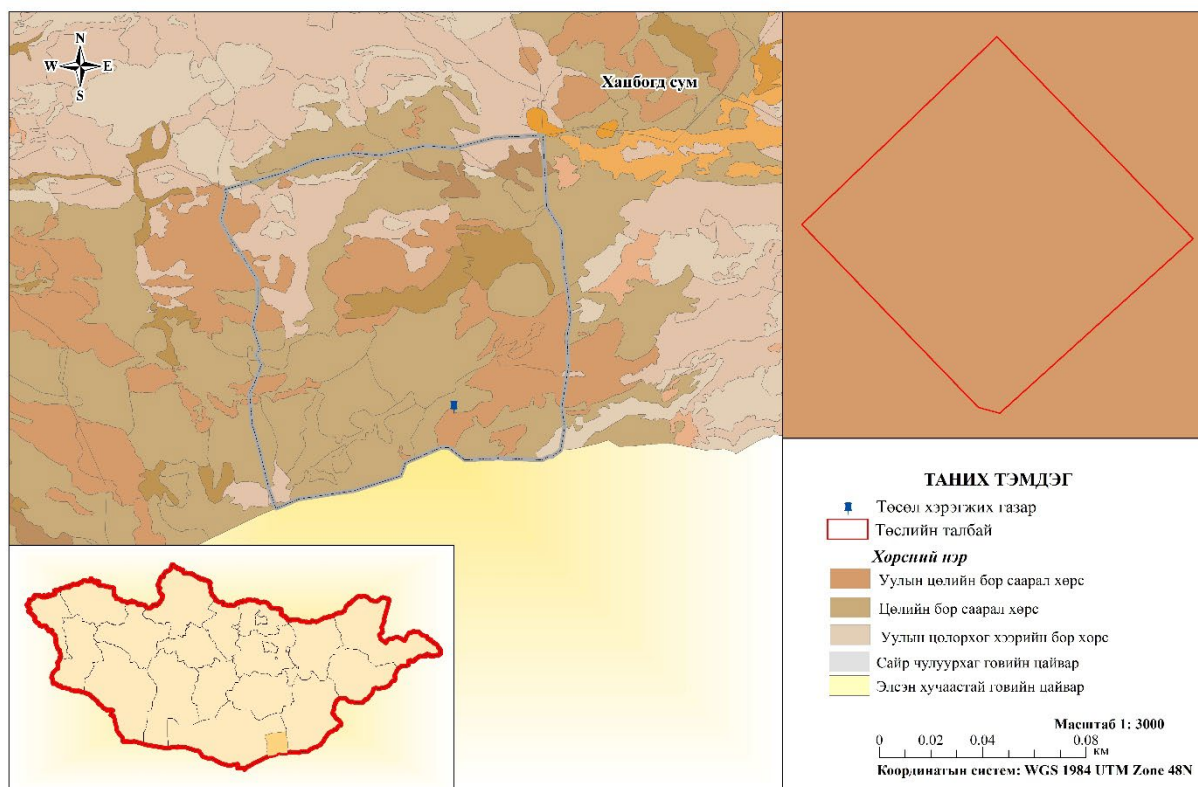
Уг төслийн талбай нь цэвэр усан хангамжийн хувьд гэрээт худгаас зөөврөөр авч хангадаг. Усны шинжилгээний дүнгээр химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд нэн цэнгэг, маш зөөлөн ус байна. Шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Ундны усны стандарт MNS900:2005” –ын шаардлага хангаж байна.

2.4 Хөрсөн бүрхэвч

Байгаль-газарзүйн нөхцөл, хөрсөн бүрхэвчийн хэв шинж

Тус төслийн талбай нь байгалийн мужлалын хувьд Төв Азийн өндөрлөг тал хотгор, уулт их мужийн Говь- Алтайн бэлэрхэг уулын мужийн Говь-Алтайн зүүн хэсгийн бэлэрхэг уул бүхий умард цөл, заримдаг цөлийн дэд мужийн өмнөд хуурай хээр, умард хуурай хээр, уулын нуга бүхий цөлжүү хээрийн районд хамаарна.

Зураг 9. Төслийн хөрсөн бүрхэвчийн зураглал

Ажлын явцад энд тогтворжсон хөрсний шинж чанарыг тодорхойлохын тулд 2 цэгт хөрсний зүсэлт хийж, морфологи шинж чанарын бичиглэл үйлдэн, хөрсний дээж авч хими-физик, механик бүрэлдэхүүний болон хөрсний бохирдолтын шинжилгээнд хамруулав /”Нарт шуун консалтинг” лаборатори/. Талбайн хэмжээнд заримдаг цөлийн хөрс зонхилж, цөлийн хөрс бага хэмжээгээр тархаж нийт 2 хэв шинж бүхий Нам уул-ухаа толгод болон Тал газар-хөндийн хотгорын хөрс, 15 төрөлд хамаарагдах хөрс ихэнхдээ хоршил хөрс үүсгэж тогтворжино.

Хүснэгт 13. Төслийн талбайн зүсэлт хийсэн цэгийн химийн үзүүлэлт

Зүсэлт	Гүн, см	pH H ₂ O	ЦДЧ, dS/m	Давс	Ялзмаг %	Ca CO ₂ , %	Солилцох суурь, мг-экв/100 гр			Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
							Ca+ Mg	Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
1	0-20	8.40	0.114	0.06	1.00	0.30	13.1	10.4	2.7	1.6	14

Химийн шинжилгээний үр дүнгээр хөрс нь дунд шүлтлэг урвалын орчинтой, ялзмагийн агууламж бага, шингээгдсэн сууриудын нийлбэр хэмжээ дунд зэрэг, хялбар уусах давсны агууламж бага буюу давсжилтгүй, солилцох сууриас Ca хангалттай, Mg хангалттай агууламжтай мөн хөдөлгөөнт фосфор, калийн агууламж бага байна. Хөрсний үржил шимийн түвшин бага байна.

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

Хөрсний хатуу хэсгийг бүрдүүлж байгаа жижиг ширхгүүдийн хэмжээгээр нь ангилан тэдгээрийг хувиар илэрхийлснийг механик бүрэлдэхүүн гэнэ. Энгийн ширхгийн хэмжээгээр нь шороо ба чулуу гэсэн хоёр том бүлэгт хуваана. Хөрсний задлан шинжилгээнд бэлтгэхэд 1 мм-ийн шигшүүрээр шигших бөгөөд түүнээс том хэмжээтэйг чулуу, харин шигшигдэж орсон 1 мм-ээс бага ширхэгтэйг шороо гэнэ (Аваадорж бусад 2012).

Хүснэгт 14. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

Зүсэлт	Гүн, см	Механик бүрэлдэхүүн, % ширхгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	0-20	52.2	29.5	7.9	1.9	6.3	2.2	10.5

Хөрсний механик бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох Н.А. Качинскийн ангиллын аргаар физик шаврын эзлэх хувиар тодорхойлоход элсэнцэр механик бүрэлдэхүүнтэй байна.

Хүснэгт 15. Хөрсний механик бүрэлдэхүүний шинж чанар

Хөрсний шинж чанарын үзүүлэлт		Механик бүрэлдэхүүн		
		Элсэнцэр ба хөнгөн шавранцар	Дунд шавранцар	Хүнд шавранцар, шавар
1	Боловсруулалт	++	+	- -
2	Тэжээлийн бодис агуулалт	- -	+	++
3	Ургамлын тэжээлийн бодис нийлүүлэлт	-	++	+
4	Хоруу бодисын хуримтлал	-	++	++
5	Ус агуулалт	- -	++	++
6	Ургамал ус нийлүүлэлт	-	+	-
7	Механик шүүлт	+	+	-
8	Физик-химийн шүүлт	- -	++	+
9	Ус шүүлт	++	0	- -

*++маш сайн (дээд зэрэг), + сайн (өндөр), 0 хангалттай (дунд зэрэг), - тааруу, -- нэн хангалтгүй

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд элсэнцэр ба хөнгөн шавранцар хөрс нь тэжээлийн бодис, ус агуулалт болон физик химийн шүүлт нэн хангалтгүй, ургамлын тэжээлийн бодис нийлүүлэлт, хоруу бодисын хуримтлал, ургамлын ус нийлүүлэлтээр тааруу харин механик шүүлт сайн, хөрсний боловсруулалт, ус шүүлтээр маш сайн гэсэн үзүүлэлттэй байна.

Хөрсний бохирдол

Хөрсөн дэх зарим хүнд металлын агууламжийг тодорхойлох зорилгоор бид хүнд металлын 1 дээж авч “Нарт шуун консалтинг” ХХК-ийн хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лаборатори”-д Ni, Cd, Pb, Zn, Cr, Cu гэсэн 6 элементийг задлан шинжлүүлсэн. Шинжилгээний үр дүнг дэлгэрэнгүй байдлаар доорх хүснэгтээр харууллаа.

Хүснэгт 16. Хөрсөн дэх зарим хүнд металлын агууламж

№	Үзүүлэлт	Агууламж мг/кг	Хөрсний механик бүрэлдэхүүн			Хөрсний хүнд металлын агууламж, %		
			Шаварлаг	Шавранцар	Элсэрхэг	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	Хортой агууламж	Аюултай агууламж
1	Никель (Ni)	10.2	150	100	60	150.0	1000.0	1800.0
	Кадми (Cd)	ND	3	2	1	3.0	10.0	20.0
	Хар тугалга (Pb)	1.40	100	70	50	100.0	500.0	1200.0
	Цайр (Zn)	32.6	300	150	100	300.0	600.0	1000.0
	Хром (Cr)	10.2	150	100	60	150.0	400.0	1500.0
	Зэс (Cu)	24.4	100	80	60	100.0	500.0	1000.0

Хөрсний дээжид хүнд металлын шинжилгээг атомын шингээлтийн спектрометрийн аргаар тодорхойлсон бөгөөд гарсан үр дүнг (MNS 5850:2019) Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис,

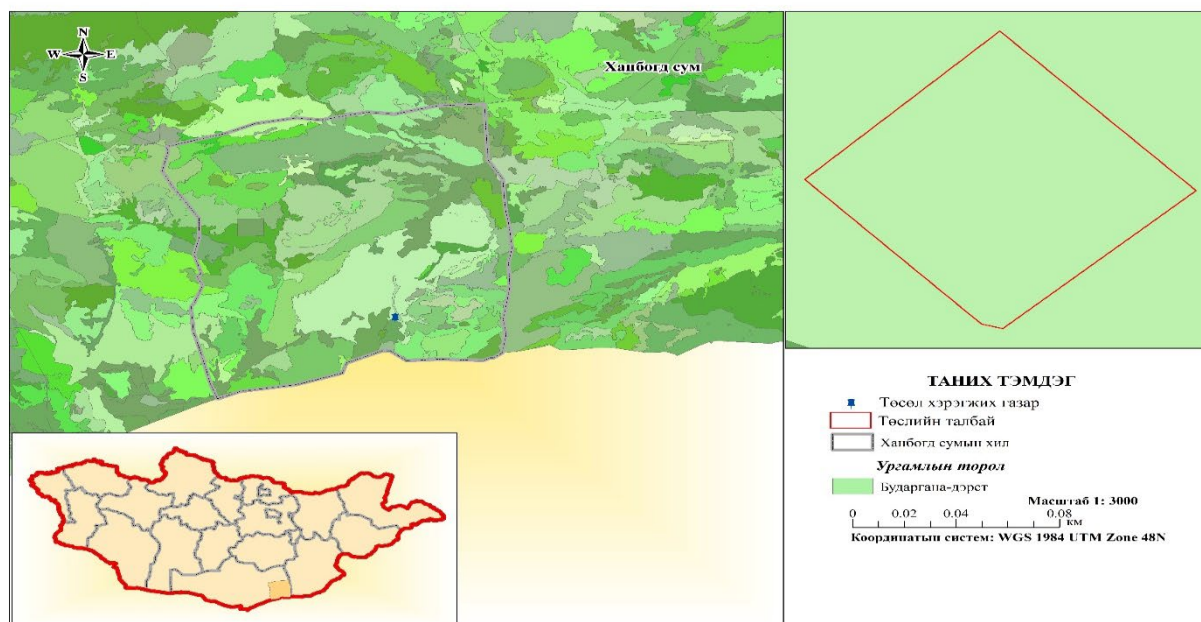
элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарттай харьцуулахад хүлцэх, хортой болон аюултай агууламжаас доогуур буюу хөрс бохирдолгүй байна.

2.5 Ургамлан нөмрөг

Ботаник газар зүйн мужлалтаар төсөл хэрэгжүүлэх газар нь Төв Азийн дэд их мужид хамаарах говийн төв мужийн (Алашаа говь) нутаг дэвсгэр дээр байрлаж байна. Цөлжүү хээрийн ба заримдаг цөлийн ландшафт ноёрхох учир энэ бүс нутгийн ургамал амьтны аймаг өөрийн өвөрмөц онцлогтой. Тухайлбал харгана бүхий агь-хазаар өвс-хялганат, чулуусаг алаг өвс-агь ерхөг-хялганат, баглуур хялганат, баглуур-гаана-хялганат хэв шинжийн ургамалшилтын багагүй холилдсон хэв шинжтэй. Тархсан ургамал, хөрсний байдлаас шалтгаалан дагалдаж амьтны аймгийн зүйлийн бүрэлдэхүүн хэв шинжээ олсон байдаг.

Энэ тойрогт газрын зонхилох өндөр 1300-1700 м, өмнөд хэсгээрээ 700-800 м байдаг. Галба Өөш Алашаа говьд тойргийн хойд хэсгээс урагшлахад намсдаг хэвгий гадаргатай. Энэ газрын гадаргын хувьд бэсрэг уулс, хотгор хотос, тойром, цав толгод, ухаа гүвээ ээлжлэн солигдохын зэрэгцээ умраас өмнийг чиглэсэн сайр, садаргууд олонтой юм. Энд элсэнцэр цөлөөс гадна чулуурхаг цөл нэлээд их тааралдана.

Зураг 10. Төслийн талбайн бэлчээрийн хэв шинж

Бор бударгана, баглуур, хойрго, хотир (нохой шээрэн), шар мод, боролзой, улаанбударгана, заг, хармаг ээлжлэн зонхилогчоор солигдоно. Марцлаг элстэй хотгороор нь сибирь хармаг оролцсон загт цөлтэй, манхан элстэй газраар нь *Hedysarum fruticosum*, *H. scoparium*, *Atraphaxis frutescens*, *Caragana Pungei*, *C. Korshinskyi* зэрэг сөөглөг, *Psammochloa villosa*, *Pugionum cornutum*, *Agriophyllum pungens* зэрэг өвслөг ургамал оролцсон элссэг сөөгөн бүлгэмдэл, сул ширэгжсэн довцог элстэй газраар нь шаваг-сөөг (*Artemisia shpaerocephala*, *Tamarix ramosissima*, *Nitraria sibirica*)-т эвшил тохиолдоно. Гуравдагчийн элсэрхэг-сайргархаг тэгш, талархаг газраар нь хойргот, улаанбударганат, хотир буюу нохой шээрэн (*Zygophyllum xanthoxylon*)-т, сэдэргэнэ (*Convolvulus Gortschakovii*, *G. tragacanthoides*)-т цөл тааралдана. Бэсрэг уулсын налгар хажуу, бэл дагууд баглуур - өдлөг хялгана (*Anabasis brevifolia* + *Stipa gobica* + *S. glareosa*)-т, бор бударганат (*Salsola passerina*)-т цөлтэй. Толгод, намхан уулс, цав, толгодын хажуугаар хэсэг хэсэг газарт элдэв сөөг, сөөгөнцөр (*Sympegma Regelii*, *Zygophyllum xanthoxylon*, *Salsola laricifolia*, *Amygdalus mongolica*, *Atraphaxis frutescens*, *Caragana stenophylla*, *Gymnocarpus Przewalskii*, *Anabasis brevifolia*) [Өлзийхутаг, 1988]

2.6 Амьтны аймаг

Төслийн талбай орчимд манай орны цөлийн бүсийн нэгэн адил шавжаар хооллодог амьтад ялангуяа мэрэгчид ихээхэн тохиолдоно. Тэнд бас туурайтан амьтдын зүйлийн тоо олон юм.

Түүнчлэн жороо тоодог, монгол хулан жороо, цөлийн чогчиго, ногтруу болон бусад зарим махчин шувууд олноор амьдардаг.

- ✓ Амьтны аймгийн хувьд тал хээрээс цөлөрхөг хээрийн хэв шинж рүү шилжиж буй завсрын бүсэд оршино. Иймд дээрх хоёр хэв шинжийг төлөөлөх амьтад тохиолдож байлаа. Ховор, нэн ховор амьтадаас цагаан зээр, идлэг шонхор зэргийг дурдаж болно

Зураг 11. Төслийн талбай орчмын амьтны судалгаа.

Энэхүү нутаг элсэн цөл говь, уул нуруудын бүс нийлэх учир мөлхөгчид, хэвлээр явагчдаар баян бөгөөд шавжийн тархац сарнимал, хоргодмол ба шөнийн амьдралтай, элсэрхэг, давсархаг орчинд зассан зүйлүүд элбэг байдгаараа онцлог. Хар цох эрс давамгайлж, царцаа шоргоолж, шорлон -ийн овог болон шөнийн эрвээхэйн олон бүлэг, ялангуяа бүгэг эрвээхэй элбэг байна. Шавжийн тоо нийтдээ олон боловч амьдралынх нь нуугдмал хэлбэрээс болоод үл анзаарагдаж хаврын идэвхжилийн үе сул илэрнэ. Энэхүү үнэлгээнд “Улаан номд”-д орсон амьтад болон зарим ховор, хортой амьтдын талаар тодорхойлохыг гол зорилго болголоо. Тухайлбал тус орд газрын хүрээнд “Улаан ном”-д орсон хөхтөн амьтан 7 байна.

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хүснэгт 17. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа

Төслийн гол нөлөөлөл	Нөлөөлөлд өртөгч	Хамрах хүрээ	Сөрөг Нөлөөллийн эрчим	Үргэлжлэх хугацаа
Нэг. Төслийн үйл ажиллагааны явцад				
Шатах тослох материал, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдлын угаагдал голын ус болон хөрсөнд шингэх	Гүний ус, голын ус, газрын хөрс, ургамал, амьтан, ус, агаар	Төслийн талбай	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Усны нөөц хомсдох	Гүний ус	Төслийн талбай (нөөц хомсдох)	Бага	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Зам, жим харгуй ихсэх	Агаар, хөрс, хүн, амьтан, ургамал	Авто зам түүний ойр орчим	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Хоёр. Бүтээн байгуулалтын явцад				
Ногоон байгууламж байгуулах	Газрын хөрс, амьтан	Төслийн талбай	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Цементэлсэн ил зогсоол байгуулах	Геологийн тогтоц, газрын хөрс, ургамал, амьтан, агаар	Төслийн талбай	Их	Төсөл хэрэгжих хугацаанд

Хүснэгт 18. Гол нөлөөллийн дун шинжилгээ

Нөлөөллийн ангилал	Гол нөлөөлөл	Нөлөөллийн цар хүрээ	Нөлөөллийн эрчим	Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацаа
1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл • Бохирдуулах	<ul style="list-style-type: none"> Санамсаргүй алдаа гарсан тохиодолд автомашины тос алдаж хөрс, шороо бохирддог. Том хүнд даацын машинууд дураараа сэлгүүцсэнээс газрын 	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (100000 м ²)	Хөрс бохирдуулах нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд

<p>4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бохирдуулах • Тоос 	<p>Нүүрс ачиж буулгах болон Хүнд даацын автомашинууд нүүрс тээвэрлэх ажил нь агаарт тоос дэгдээж сөрөг нөлөө үзүүлдэг.</p>	<p>Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (100000 м²)</p>	<p>Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл их зэргийн эрчимтэй байна.</p>	<p>Төсөл хэрэгжих хугацаанд</p>
<p>5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хамгаалах <p>Нүүлгэн шилжүүлэх</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

Эндээс үзэхэд тус төслийн эдэлбэр газар төдийгүй орчны газар нутгийг хамгаалалтад авч, авто хөсгийг зөвхөн тогтоосон замаар явуулж, үйлчлүүлэгчдийн тоог тогтоосон норм хэмжээнээс давуулахгүй байхыг үл харгалзваас хөрсний өнгөн хэсгийг дагтаршуулах, талхлах, ургамал нөмрөгийг алдралд оруулах улмаар ургамлын төрөл, зүйл хомсдож, ургацын хэмжээ буурч, экологийн тэнцвэрт байдал алдагдахад дөхөм үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Дээрх нөлөөллийн хүчин зүйлүүдээс хамгийн их нь үйлчлүүлэгчдийн хөл хөдөлгөөн ихсэх, төслийн орчимд түймэр алдах, тээврийн хэрэгслээр холхиж олон салаа зам гаргаснаас хөрс эвдрэх, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдал хур борооны усаар угаагдаж хөрсөнд шингэх, шатах тослох материал асгарах нь хөрс, усны бохирдол, ургамлан нөмрөг алдралд орон хомсдож биомассын хэмжээ багасах зэрэг ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж болох нь харагдаж байна.

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар дараах бүлэгт өгсөн зөвлөмжүүдийг нэг бүрчлэн хэрэгжүүлж, цаашид байгаль хамгаалах жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусган зохих арга хэмжээнүүдийг цаг алдалгүй авч байх шаардлагатай.

3.1 Төслийн барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж байгуулах үеийн гол нөлөөлөл

- Барилгын материалыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, барилгыг барих явцад хөрс, ургамал механик гэмтэлд өртөх
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устах
- Будаг, маажин, цавуу мэтийн химийн бодис асгарснаас хөрс ургамал, хөрсний ус, голын ус бохирдох, амьд организм хордох
- Нунтаг болон цементийн зуурмаг, шохой асгаж, модны зомгол, золтос, үйрдэс, шилний хагархай зэрэг элдэв төрлийн хог хаягдлаар орчныг бохирдуулах
- Төслийн талбайн хөрс, ургамал бүхэлдээ эвдрэл, элэгдэлд орно.

3.2 Барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж ашиглалтад оруулснаас хойшхи үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл

- Объектын орчин тойронд хөрс, ургамлан нөмрөг элэгдэл, эвдрэлд орох
- Зам жим, барилга байгууламжийн орчны хөрс талхлагдах, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, үйлчлүүлэгчдийн тоо олширсноор голын эрэг бохирдох
- Автомашины хөдөлгөөн нэмэгдсэнээс агаар орчин бохирдох зэргээр илэрнэ.

Төслийн байгууламжийг барих эхний үе шатанд объектыг байгуулах, газар шорооны ажил гүйцэтгэхэд тухайн орчны хөрс, ургамал нэн түрүүнд өртөж, явган хүний жим зам тавих, суваг шуудуу татах зэрэгт рельефийн зарим хэлбэрийн үндсэн төрх алдагдах, шинээр бичил хэлбэр бий

болж, газрын хөрсний механик бүтэц, ургамлын бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт орно. Ийм тохиолдолд тухайн байгууламж барих хэсгийн өнгөн хөрсийг хуулж овоолго хийж нөхөн сэргээлт болон цэцэрлэгжүүлэлтийн ажилд ашиглах нь зүйтэй. Нөхөн сэргээхдээ төсөлд тусгасан зураг төслийн дагуу тухайн орчинд зохицсон ургамал тарих шаардлагатай. Барилга байгууламж барих үеийн нөлөөллийн төрөл нэлээд олон байгаа хэдий ч хамрах хүрээ нь бага, эрчим нь их байна. Иймд байгууламжийг барьж дууссаны дараа нөхөн сэргээх ажлыг яаралтай хийх шаардлагатай. Ашиглалт жигдэрсний дараа орчинд үзүүлэх нөлөөллүүд нь түүний олон талт үйл ажиллагаатай уялдан хүрээгээ тэлэх магадлалтай байгаа нь ажиглагдаж байна.

Тус төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх сөрөг нөлөөллийг бүхий л хүрээнд авч үзвэл: хөрс дагтарших, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, хөрсний усаар дамжин гүний ус бохирдох, биомассын хэмжээ багасах, элдэв төрлийн бохирдлоос амьтан, ургамал ялангуяа хөрсөн дэх бичил биетэн, хорхой шавьж хордож устах, мөлхөгч, мэрэгчид дайжих, бут өвс ургамал механик гэмтэлд өртөх гэж үзэв.

Эдгээр сөрөг нөлөөлөл нь нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн зөвлөмж, байгаль орчныг хамгаалах болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан асуудлуудад хайхрамжгүй хандсанаас үүсч болно. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг дараах бүлэгт дэлгэрэнгүй оруулсан бөгөөд тус зөвлөмжийг төсөл хэрэгжүүлэгч цаашид мөрдлөг болгон ажиллах шаардлагатай.

3.3 Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Төслийн явцад агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл нь автомашины утаа, санамсар болгоомжгүйгээс үүссэн нүүрсний тортог, нүүрс ачиж буулгах процесс үүнээс үүсэх хийн хаягдал, тоосжилт байх боломжтой юм. Тоосжилтын эх үүсвэрүүд нь:

Төслийн талбайд ажиллаж байгаа тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн нь тухайн орон нутгийн тоосжилтийн түвшинг нэмэгдүүлэх нэг эх үүсвэр болох бөгөөд агаарт дэгдэж буй тоосны улмаас үзэгдэх орчин багасаж осол, аваар гарч болзошгүй. Тоосжилтын улмаас төслийн ажилчид, ойр орчмын иргэдийн эрүүл мэнд болон эргэн тойрны байгаль орчинд зохих хэмжээгээр нөлөөлөх учир төслийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор үүсч буй тоосжилтийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Төсөл хэрэгжих орчин нь өнөөгийн байдлаар хүн, амьтан, ургамалд нөлөөлөхүйц агаарын ямар нэгэн бохирдолгүй байна.

Хийн хаягдлаас үүсэх гол сөрөг нөлөөлөл

Автомашины утааны найрлагад нийтдээ 200 гаруй төрлийн хорт бодис, химийн нэгдэл оролцдог. Зарцуулагдах түлшний жингийн 15% нь ашигтай зарцуулагдаж, үлдсэн 85% нь агаарт цацагддаг байна. 1кг түлш шатаахдаа бензиний хөдөлгүүр 300-310г, дизель хөдөлгүүр 80-100г хорт бодис ялгаруулна. 1кг шатахууныг литрт шилжүүлэн (бензин $q=0.725$, дизель $q=0.825$) бодож, түүний шаталтаас ялгаран гарах хорт хийн агуулалт, хэмжээг тооцоолон гаргасан. Автомашины утааны агаарыг бохирдуулах чанарыг тодорхойлохдоо бензин хөдөлгүүрт бол нүүрстөрөгчийн ба азотын ислийн агууламжийг, дизель хөдөлгүүрт бол хөө тортогийн агууламжийг үндсэн үзүүлэлт болгодог.

Хүснэгт 19. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ

Бохирдол	Автомашин асаалттай, сул зогсолттой үед байх	Машин хурдтай явж байх үед (60 км/цагаас дээш)	Машин тойргоор эргэх үед	Машины хурд саарч байх үед (60 км/цагаас доош)
СО (%)	4 – 9	< 1 – 8	1 – 7	2 – 9
НС, С₆Н₁₄ (ppm)	500 – 1000	50 – 80	200 – 800	3000 – 12 000

NO_x (ppm)	10 – 50	1000 - 4000	1000- 3000	5 – 50
-----------------------------	---------	-------------	------------	--------

Дээрх хоёр төрлийн хөдөлгүүрийн утааны дундаж найрлагыг дараах хүснэгтэд харуулав. Энэ нь байгаль орчинд цацагдаж байгаа утааны техникийн болон мониторингийн хяналтын үзүүлэлт, ашиглагдах ач холбогдол юм.

Хүснэгт 20. Автомашины утааны бүрдэл найрлага

№	Бүрдэл	Хөдөлгүүрийн төрөл		Тайлбар
		Бензин	Дизель	
1	Азот (%)	74-77	76-78	Хоргүй
2	Хүчилтөрөгч (%)	0.3-8	2-18	Хоргүй
3	Усны уур (%)	3-5.5	0.5-4	Хоргүй
4	Нүүрсхүчлийн хий (%)	5-12	1-10	Хоргүй
5	Нүүрстөрөгчийн исэл (%)	1-10	0.01-0.5	Хортой
6	Азотын исэл (%)	0.1-0.5	0.001-0.4	Хортой
7	Альдегид (%)	0.0-0.2	0-0.009	Хортой
8	Нүүрс-устөрөгчид (%)	0.01-0.02	0.01-0.5	Хортой
9	Хүхэрлэг хий (%)	0-0.002	0-0.03	Хортой
10	Хөө тортог (г/м ³)	0-0.44	0.01-1.1	Хортой
11	Бенз (а) пирен (г/м ³)	<0.00002	<0.00001	Хортой

Хүснэгтээс харахад, 1л бензин шатаахад ялгарах хорт бодисын хэмжээ нь дизель түлшнийхээс дунджаар 3.1 дахин их байгаа бөгөөд зөрүүгийн хэмжээ нь 3-4 хооронд хэлбэлзэж байдгийг судалгаагаар тогтоосон байна.

3.4 Төслөөс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл

Уг төсөл хэрэгжих талбай нь байгалийн хүчин зүйлс болох ус, салхины нөлөө, мөн хүний хүчин зүйлсийн нөлөөгөөр газрын гадарга болон хэвлийн бага зэрэг эвдрэлтэй, Харин шороон замын хөрс машин техникийн нөлөөгөөр хүчтэй элэгдэл эвдрэлд орсноос хөрсний чулуужилт ихэссэн, зам дагуу тоосжилт ихтэйгээс ургамлан нөмрөг тоосжиж талхлагдсан зэрэг өөрчлөлттэй байна.

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Барилга барих явцад барилгын суурь ухах, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн ихсэх, үүнээс үүдэн хөрс дагтарших, эвдрэх, ургамал нөмрөг алдралд орох, улмаар хөрсний үржил шимт хэсэг устаж алга болох, механик бүрэлдэхүүн өөрчлөгдөх, үүний улмаас элсэнцэр хөрс салхинд хийсэх, элсжилт үүсэх
- Техникийн шатах тослох материал асгарах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр газрын гадарга, хэвлий бохирдох
- Болзошгүй тохиолдлоор нүүрстэй холбоотой гал алдах, түймэр гарах

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар шаардлагатай арга хэмжээг тухай бүр авч хэрэгжүүлж байх шаардлагатай.

3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн хашаан доторх хөрсний байгалийн элэгдэл эвдрэлийн үйл явц харилцан адилгүй хэлбэрээр тохиолдох ба хүний үйл ажиллагааны нөлөөгөөр хөрс хүчтэй эвдрэлд орсон газар байхгүй. Харин шороон замын хөрс машин техникийн нөлөөгөөр хүчтэй элэгдэл эвдрэлд орсноос

хөрсний чулуужилт ихэссэн, зам дагуу тоосжилт ихтэйгээс ургамлан нөмрөг тоосжиж талхлагдсан зэрэг өөрчлөлттэй байна.

Хөрс элэгдэж эвдрэх, бохирдох нөлөөлөл агуулахыг барьж байгуулах үед болон салаа зам гарах, хөрс хуулах, түрэх, овоолго хийх, хучилт хийх, суваг шуудуу далан, барилга байгууламжийн ажлын үед хөрс, гадаргын урсцад өөрчлөлт орж хөрсний эвдрэл үүсэх бөгөөд үүнд бас газрын гадаргын хэвгий, хөрсний шинж чанар, гадаргын урсац, ургамалжилт зэрэг хүчин зүйлүүд нөлөөлнө.

- Төслийн хашааны гадна, дотор талбай нүүрс тээврийн гаралтай орчны хөрс бохирдоно. Мөн хөрсөнд эдгээр бохирдол нэвчих талтай.

- Хамгаалалтын сахиул айл, агуулахын байр талбай, машин техник, хүнд механизмуудын зогсоол зэрэг газарт хөрс ургамал талхлагдах, шатах тослох материал, хог хаягдлаар орчин, хөрс бохирдоно.

- Хөрс их хэмжээгээр эвдэрч, бүтэц шинж чанараа алдан ургамлан нөмрөгөө устгуулах ба улмаар хөрснөөс хийсэх шорооны хэмжээ ихсэж цөлжилтийн үйл явцыг түргэсгэх болно.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсөн бүрхэвчинд учруулж болзошгүй нөлөөллүүдийг жагсаан үзүүлбэл:

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Байгууламжийн материалыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, төсөл хэрэгжих явцад хөрс, ургамал механик гэмтэлд өртөх

- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устгах гэх мэт орно.

Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсийг бохирдуулах

- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж ойр орчмын хөрсийг бохирдуулах, хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.

3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл

Ургамлан бүрхэвч нь мал болон зэрлэг амьтны тэжээл төдийгүй хөрсний дээд давхаргын дулаан ба чийгийг зохицуулагч, хөрс үүсгэгч, бэхжүүлэгч экосистемийн хамгийн гол бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Ургамал нөмрөгийн талхагдал дунд зэрэг буй энэ орчимд хүн болоод техникийн нөлөөтэй талхагдалд нэлээд орсон байна.

Ургамлын нөмрөгт үзүүлэх шууд сөрөг нөлөөллийн хүчин зүйлүүд нь шороон зам, машин, хүний үйл ажиллагаанаас уг талбайнуудын ургамлын нөмрөг маш бага байна. Бүр мөсөн устгах ургамлаас гаднах талбайн ургамлууд тоосжилт ба талхагдлаас шалтгаалж ургац бүтээмж доройтож, шарилж, лууль зэрэг хүмүүнсэг ургамал нэмэгдэх сөрөг нөлөөтэй. Үүнээс гадна барилгын ажлын явцад ургамлын нөмрөгийн болзошгүй хувьсал өөрчлөлт нь дараах хүчин зүйлээс шалтгаална. Үүнд:

- Хэт хуурайших, усан хангамж багасах, үер усны аюул нэмэгдсэнээс хөрсөн орчин өөрчлөгдөх хандлагатай болсон.

- Үйл ажиллагаа, автомашины замын тоос зэрэг нь ойр орчмын агаарыг тоосжуулахаас гадна, ургамлын навч бие эрхтэнд шороон тоос цугларч үйлдвэрийн болон түүний ойр хавийн ургамлын цаашдын амьдралд сөрөг нөлөө үзүүлнэ.

- Ургамлын ургац, үйл ажиллагаа явуулж буй хэсэгт бүрмөсөн устаж, зарим халцгай буюу талхагдаж орсон хэсэгт хогийн ургамал ялангуяа шарилж ихээр ургаж хүн амьтны амьсгалд тоосны аллерги үүсэх үндэстэй.
- Ургамлын бүрхэвч муудах устах зэргээс өвсөн тэжээлтэн амьтад устаж, тэдгээрийг барьж иддэг махчин амьтад ч дүрвэн зайлна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төсөл орчмын ургамлан нөмрөгийн тусгагын бүрхэц сийрэгжин халцгай талбайн хэмжээ ихсэх, бэлчээр талхлагдах,
- Тус районы үндсэн ургамлууд нь нөхөн сэргэх чадваргүй болж устах аюулд орох ба өөр ургамлын зүйлүүдээр солигдох болно. /Хогийн ургамал/
- Төсөл орчмын ургамал механик гэмтэлд өртөх

3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл

Тус төслийн талбай нь амьтны аймгийн хувьд төрөл зүйл аль хэдийн байгалийн нутагшил, шилжих хөдөлгөөн нь бүрэн алдагдаж зөвхөн суурин газар амьдардаг цөөн тооны хөхтөн, шувуу зэрэг амьтад байгаа болно. Төслийн барилга байгууламжийг барих үед машин, техникийн нөлөөгөөр үүсэх дуу чимээний нөлөөллөөс шалтгаалан тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж, амьтадын орон зайн өөрчлөлт бий болох, дараа нь үйл ажиллагааны явцад хатуу хог хаягдал болон шингэн хаягдлыг зөв байршуулаагүй дүүрсэн тохиолдолд зайлуулахгүй удаах зэргээс болж орчны хөрс бохирдож улмаар хөрсний бичил организмууд хордох зэрэг сөрөг нөлөөллүүд үүсэж болзошгүй байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны амьдрах орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Техникийн шатах тослох материал асгарах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр бичил биетэн устах, хордох
- Төслийн барилгын ажлын үед тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн дуу чимээ зэргээс тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж амьтны аймагт сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй.

3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл

Нүүрс ачиж буулгах тээврийн хэрэгслээс алдагдах шатахуун, кемпийн үйл ажиллагаанаас ил задгай хог хаягдал гадаргын урсацаар зөөгдөн тархах болзошгүй гэвч энэ тохиолдол үүсэхгүй байх магадлалтай. Учир нь бодис, нэгдлүүд нь сав баглаа боодлын хувьд битүүмжлэл сайтай.

- Хавар цас хайлах, зун намар эрчимжил ихтэй хур бороо орох үед замыг хөндлөн огтолж буй сайр, судгуудад богино хугацаанд урсац үүсэж, үерлэж болзошгүй.
- Хур тунадас, ялангуяа эрчим ихтэй бороогоор сайр, судгууд үерлэн зам, ус зайлуулах байгууламжийг эвдлэх тохиолдол үүсэж болзошгүй.
- Төслийн орц гарцын хаалга ус орохооргүй байхаар хийх, төлөвлөх.
- Замын ус өнгөрөөх гаргалгаа зэрэг нь салхи ба усны урсгалаар байнга зөөгдөх хагшаасаар дүүрч хур борооны болон уруйн үерийн үед бөглөрч зохиомол үер үүсгэж, зам болон ус өнгөрөөх байгууламжийг эвдэлж, сэтэлж, гуу жалга үүсгэн нурааж болзошгүй.

Төслийн үйл ажиллагаанаас гадаргын болон газар доорх усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсний ус болон борооны усаар дамжуулан гол горхи бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.

3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл

Тус төслийн талбай нь Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хад гаалийн хяналтын бүсийн хэсэгт байрладаг бөгөөд орон сууц олон нийтийн байгууламж бүхий хэсэг нь 1.1 км-ийн зайд үйлдвэрийн бүсэд байрладаг. Үйлдвэрийн байршлын хувьд “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага” MNS 5105:2001 стандартын шаардлагыг хангаж байна.

3.10 Хуримтлагдах нөлөөлөл

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн Гаалийн хяналтын талбай төсөл нь Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн нутагт хэрэгжиж байгаа бөгөөд тухайн бүс нутагт үйлдвэрийн газруудын үйл ажиллагаа явагддаг ба төслүүдийн зүгээс хүрээлэн буй орчин, нийгэм эдийн засагт эерэг болон сөрөг нөлөөг тодорхой хэмжээгээр үзүүлэх юм. Үүнээс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл нь энэ төслийн сөрөг нөлөөтэй уялдан газар ашиглалт, хөрсний бохирдол, хөрсний талхагдал, агаарын чанар, ан амьтны дайжилт, ургамлан нөмрөг доройтох зэргээр хуримтлагдах нөлөөллийг үзүүлнэ. Иймд эдгээр хуримтлагдах нөлөөллөөс өөрийн нөлөөллийн байдлыг ялган салгахын тулд нөлөөллийн бүсэд тогтоосон БОМТ-г цаг тухай бүрд нь авч хэрэгжүүлж, тайлагнах нь зүйтэй.

Төсөл хэрэгжих явцад баригдах барилга байгууламжийг барьж байгуулах, төслийн цаашдын үйл ажиллагааны явцад тухайн төслийн үйл ажиллагаа, орон нутагт хэрэгжиж буй бусад төслийн үйл ажиллагаанаас хам нөлөөлөл үүсч, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд сөрөг үр дагавар ихтэй, богино болон урт хугацааны нөлөөллийг үүсгэж болзошгүй.

Хүснэгт 21. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл

№	Хуримтлагдах нөлөөлөл	Нөлөөллийн шалтгаан	Хамрах цар хүрээ	Үргэлжлэх хугацаа
1	Газрын гадарга ба хэвлий эвдрэлд өртөх	Бусад төслүүдийн нөлөөлөл	Төслийн талбай, нөлөөллийн бүс,	Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
2	Газрын доорх усны нөөц багасах	Бусад төслүүдийн усны хэрэглээ, хэрэглээний давхцал		Одоо, ирээдүй
3	Ургамалын нөмрөгийн доройтол	Уур амьсгалын өөрчлөлт, төслийн үйл ажиллагаа		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
4	Агаарын бохирдол нэмэгдэх	Хуурайшилт, бусад төслүүдийн ба хотын бохирдлын давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
5	Хөрсний бохирдол, элэгдэл үүсэх	Уур амьсгалын өөрчлөлт, Бусад төслүүдийн нөлөөллийн давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй

Хуримтлагдах нөлөөлөл, түүний үр дагаварыг бодитой тодорхойлох, эрт хугацаанд илрүүлэхийн тулд төслийн үйл ажиллагааны тодорхой үе шат хэрэгжсэний дараа төслийн үйл ажиллагаанд мониторинг хийхийг зөвлөж байна.

БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
4.1	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	85 350 000 төг
	2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	51 000 000 төг
	3. Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв /техникийн, биологийн/	11 250 000 төг
	4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээний төсөв	-
	5. Түүх соёлын өв хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
	6. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	3 300 000
	7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	5 600 000 төг
	8. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	-
	9. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	12 000 000 төг
	10. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	2 200 000 төг

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТЫН БИЕЛЭЛТ

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн Гаалийн хяналтын талбай төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, болзошгүй аюул эрсдэлийг гаргахгүй байх тал дээр зорилт тавин ажиллаж байна.

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв Мян.төг																																							
	1	2	3																																						
	“ТЭРБУМ МОД” Үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Ногоон байгууламж бүхий мод 1000 ширхэг тарих	11250.0	БО-ыг хамгаалах санд мөнгө тушаасан. Баримтыг хавсаргав. 5сая 625мянган төгрөгөөр 2 удаа гүйлгээ хийсэн. Нийт 1000 модны мөнгө шилжүүлэв.																																						
			<div style="text-align: center;"> KHAN BANK Огноо/Date: 2023.12.27 17:40:19 </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information Журналын/Journal No: 000622037023 Системийн огноо/System Date: 2023.12.27 17:39:55 </div> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: x-small;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Дт/From</th> <th style="width: 30%;">Дансны/Картын дугаар Account/Card number</th> <th style="width: 20%;">Нэр/Name</th> <th style="width: 20%;">Дүн/Amount</th> <th style="width: 15%;">Ханш/Rate</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>5131575735</td> <td>НОГООЛИН ХЭРЛЭН</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /</td> </tr> <tr> <td>Кт/To</td> <td>Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407</td> <td>Банкны нэр Bank Name State Fund Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> </tbody> </table> <p style="font-size: x-small; margin-top: 5px;">Гүйлгээний утга/Transaction description: ЕВ-6550398 Ногоолин хэрлэн 500 мод</p> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> KHAN BANK Огноо/Date: 2023.12.27 15:35:38 </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information Журналын/Journal No: 000621910625 Системийн огноо/System Date: 2023.12.27 15:35:17 </div> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; font-size: x-small;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Дт/From</th> <th style="width: 30%;">Дансны/Картын дугаар Account/Card number</th> <th style="width: 20%;">Нэр/Name</th> <th style="width: 20%;">Дүн/Amount</th> <th style="width: 15%;">Ханш/Rate</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>5131575735</td> <td>НОГООЛИН ХЭРЛЭН</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /</td> </tr> <tr> <td>Кт/To</td> <td>Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407</td> <td>Банкны нэр Bank Name State Fund Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> </tbody> </table> <p style="font-size: x-small; margin-top: 5px;">Гүйлгээний утга/Transaction description: ЕВ-6550398 Ногоолин хэрлэн 500 мод</p>	Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate		5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00	/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /					Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407	Банкны нэр Bank Name State Fund Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан	5,625,000.00 MNT	1.00	Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate		5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00	/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /					Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407	Банкны нэр Bank Name State Fund Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан
Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate																																					
	5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00																																					
/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /																																									
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407	Банкны нэр Bank Name State Fund Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан	5,625,000.00 MNT	1.00																																					
Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate																																					
	5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00																																					
/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /																																									
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407	Банкны нэр Bank Name State Fund Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан	5,625,000.00 MNT	1.00																																					
	2. Авто тээврийн зогсоол, орц	20000	Төслийн талбайн 500мкв орц гарц болон зогсоолын 2000мкв хэсгийг хайрган хучилт хийлээ. Дараа жил үлдсэн зогсоолын хэсгийг хайрган хучилттай болгоно.																																						

<p>гарцыг бүхэлд нь хайрга асгаж сайжруулах эсвэл хатуу хучилттай болгох,</p>		
<p>3. Нүүрсний тээврийн хатуу хучилттай замаас төслийн талбай хүртэлхи замыг хайрга дайрган эсвэл хатуу хучилттай болгох</p>	<p>20000</p>	<p>Төслийн талбайгаас төв зам хүртэлхи бусад компаниудтай хамтран хийх замын өөрийн хийх хэсгийн хайрган хучилт хийлээ.</p>
<p>Нийт</p>	<p>51250.0</p>	<p></p>

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн Гаалийн хяналтын талбай төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг төлөвлөж биелэлтийг хангууллаа.

Хүснэгт 22. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
Бүтээн байгуулалтын үе шатанд	Агаарын чанар	<ul style="list-style-type: none"> Машин техникийн хөдөлгөөнөөс ихээхэн хэмжээний тоосжилт үүсэх Бүтээн байгуулалтын үед дуу шуугианы бохирдол үүсэх 	<ul style="list-style-type: none"> Бүтээн байгуулалтын ажилд оролцох техникийн хэрэгслийг нэгдсэн замаар зорчуулах Төслийн талбайн орц, гарцыг 2023 онд багтаан хайргаар битүү хучих 10га газрыг үе шаттайгаар бүхэлд нь хайргаар хучиж тоосноос сэргийлэх Төслийн талбайг тоос шорооноос сэргийлж 6 метрийн өндөртэй барьцан байгаа хашаагаа засч сэлбэх 	<p>Нэгдсэн орц гарцыг ганц болгосон.</p> <p>Төслийн орц гарцыг битүү хайрган хучилттай болгосон.</p> <p>Нийт төслийн 10 газрын зогсоол хэсгээс багахан талбайг хайргаар хучсан. Дараа жил дахин нэмэлтээр зогсоол хэсгийг үе шаттайгаар хучна.</p>

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
				<p>Тоосжилтоос сэргийлэх бметр бүхий өндөр хашааг 4 талаараа барьсан байгаа. Түүнийг шалгаж, эвдэрхий хэсгийг сайжруулж зассан .</p>

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
	Хөрсөн бүрхэвч	<ul style="list-style-type: none"> • Бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаагаар хөрс эвдрэх, цөлжилт болох эх үндэс бий болох • Хог хаягдлаар хөрс бохирдох 	<ul style="list-style-type: none"> • Хог хаягдлыг зориулалтын саванд ангилж хийх 	
	Ургамлан нөмрөг	<ul style="list-style-type: none"> • Машин техникийн хөдөлгөөн, газар шорооны ажил, барилга барих талбайн ургамлан нөмрөг бүрэн устах 	<ul style="list-style-type: none"> • Машин техникийн хөдөлгөөний хурд хязгаарлах 	<p>30км/цаг Хурд хязгаарласан анхааруулах самбар байрлуулж, жолооч нарт ХАБЭА сургалт орсон.</p>

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
				 <p>“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН БҮС</p> <p>Хориглох зүйлс:</p> <ul style="list-style-type: none"> Зөвшөөрөлгүй нэвтрэх Хэрэглэхгүй Хаалт хамгаалалт хөдөлгөө Талбайд янган явах Ил гал гаргах Хог хаях <p>НБХХ-г бүрэн гүйцэт зөв өмсөж хэрэглэнэ үү:</p> <ul style="list-style-type: none"> Хамгаалалтын хавцал Ажлын хуучаас Ажлын гутал Ажлын бээлий Хамгаалалтын шил Чихэвч Тоос шорооны маск <p>Дараах аюулаас болгоомжилж ажиллана уу:</p> <ul style="list-style-type: none"> Тогтлоо гингэнэ Амьсгилд мөргүүлэх Ил гал гаргах Халтирч самтгах Техникт мөргүүлэх Дээрээ биет унах Налуугийн нуруулт Өндөр хүчдэл

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
				
Үйл ажиллагааны үе шатанд	Агаарын чанар	<ul style="list-style-type: none"> • Үйл ажиллагааны үед тоосжилт бий болох • Үйл ажиллагаанд оролцох машин техникээс хорт агууламж бүхий утаа ялгарах 	<ul style="list-style-type: none"> • Зам талбай, овоолго, тоос босох гадаргууг хөрс барьцалдуулагч шингэнээр нягтаршуулах, тусгай материал тороор хучих, ургамалжуулах зэргээр тоосжилт бууруулах арга хэмжээ авах 	

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
	Гүний ус	<ul style="list-style-type: none"> Гаалийн хяналтын талбай болон ажилчдын хотхон нь усыг төлөвлөгөөний дагуу бус хэтрүүлэн хэрэглэснээс гүний усны нөөц хомсдох Шатах тослох материал алдагдах үед авах яаралтай арга хэмжээг урьдчилан тодорхойлж урьдчилан сэргийлэх 	<ul style="list-style-type: none"> Агааржуулалттай сайжруулсан нүхэн жорлон MNS 5924:2015 стандарт шаардлага хангуулах - Соруулдаг ариун цэврийн байгууламж байгуулах 	<div data-bbox="1523 446 1960 1061"> <p style="text-align: center;">БОХИР УС СОРУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ ГЭРЭЭ</p> <p>2023 оны 03-р сарын 30-ны өдөр №: 12 Ханбогд сум</p> <p>Энэхүү гэрээг нэг талаас хангагч төнийг төлөөлж “ХАНДИЭЛЬ” ОНӨААТҮГ /Р/Д/2015633/ (дараа “Хангагч” гэх), түүнийг тэмцэж захиран Цэцэнбэлдөөр овогтой Илэрээн, нөгөө талаас НОГООЛИН ХЭРЛЭН ХХК /ЛД 6550389 / (дараа “Хэрэглэгч” гэх), Монгол Улсын Иргэний хууль, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль болон холбогдох эрх зүйн актуудыг үндэслэн дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.</p> <p style="text-align: center;">Нэг. Нийтлэг үндэслэл</p> <ol style="list-style-type: none"> Энэхүү гэрээгээр Хангагч нь Хэрэглэгчийн бохир усныг соруулах, тээвэрлэх, Хэрэглэгч нь толбор тонох үүргийг хүлээнэ. Хангагч байгууллага нь хуульд заасны дагуу уг үйл ажиллагааг явуулах тусгай зохиооролтгүй болно. Хэрэглэгч болон Хангагч байгууллага нь өөр, өөрийн эзэмшилд байгаа бохир усны шугам хоолой, хуааг, ариутгал халдваргүйжүүлэлт, ашиглалт хамгаалалтад хяналт тавина. <p style="text-align: center;">Хоёр. Гэрээний хугацаа</p> <ol style="list-style-type: none"> Гэрээний хугацаа: Гэрээ байгуулсан өдрөөс эхлэн 1 /нэг/ жилийн хугацаатай байна. <p style="text-align: center;">Гурав. Төлбөр</p> <ol style="list-style-type: none"> Хангагчийн хэрэглээний бохир ус соруулах машин 1.5м³-ийн багтаамжтай, Цагаан хадны суурьшлын бүсээс Ханбогд сумын төвд байрлах цэвэрлэх байгууламжид тээвэрлэн буулгахтай холбогдон гарах зардал нь 1м³ бохир усанд ИӨАТ орсон дүнгээр 66,000 /адан зурагын мөнгө/ төгрөгөөр тооцон Хангагч талд тавина. Хэрэглэгч тал ажил үйлчилгээний төлбөр болох 1,100,000 /ИӨАТ орсон/ төгрөгийн урьчилгаа байршуулах ба энэ төлбөр нь дараагийн ажил үйлчилгээний төлбөрөөс суутгагдах болно. Хангагч сар бүрийн 20-ны дотор Хэрэглэгчийн бүртгэлтэй дугаарт төлбөрийн мэдээллийг илгээх бөгөөд Хэрэглэгч сар бүрийн 25-ны дотор багтаан төлбөр тооцоог Хангагч байгууллагын Төрийн банкны 211000143222 тоот, Хаян банкны 5595001088 тоот дансуулаад үйлчилгээний нэхэмжлэхийн дагуу бүрэн төлнө. <p style="text-align: center;">Дөрөв. Бохир ус соруулах, тээвэрлэх байгууллагын эрх, үүрэг</p> <ol style="list-style-type: none"> Хангагч нь Монгол Улсын Иргэний тухай хууль, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль тогтоомж, дүрэм журамд заасан эрхийг эзэлж, үүрэг хүлээнэ. Хэрэглэгчийн ая тухтай орныг бүрдүүлэх зорилгоотой бохир ус соруулах, тээвэрлэх ажилг үйлдвэртэй тасралтгүй гүйцэтгэх үүрэгтэй. Төм мөнөөн тус төслөөгөө мөнгө болон хөрөнгийн амаа нэгэн биеэс өнгө нэмэгдэх </div> <p style="text-align: center;">Бохир соруулах гэрээг хавсаргав.</p>

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
			<ul style="list-style-type: none"> Spill kit асгаралтын иж бүрдэл байрлуулах https://hsct.mn/ 	<p>Асгаралтын иж бүрдэл байршуулсан.</p>

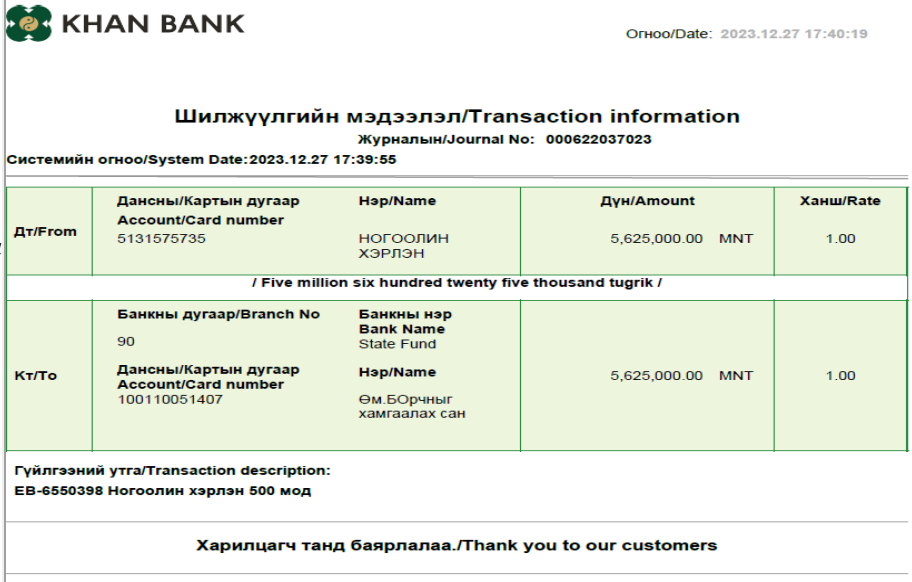
Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
	Хөрсөн бүрхэвч	<ul style="list-style-type: none"> Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийг арга зүйн дагуу хийгээгүй тохиолдолд хөрсөн бүрхэвч доройтох, нөхөн сэргэх чадвараа алдах 	<ul style="list-style-type: none"> Хөрсөн бүрхэвчийг талхагдахаас сэргийлж олон салаа зам үүсгэхгүй байх, нэгдсэн замын хөдөлгөөний сүлжээ зураг самбар тавих 	
	Ургамалан нөмрөг	<ul style="list-style-type: none"> Үйл ажиллагаанаас ургамалан бүрхэвч доройтох 	<ul style="list-style-type: none"> Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийг стандартын дагуу гүйцэтгэх, хашаа хамгаалалт байгуулах 	

	<p>Амьтны аймаг</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Гаалийн хяналтын талбайд зэрлэг амьтад нэвтрэх, улмаар нүх рүү унаж гэмтэх, хог хаягдлаас хордох • Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийг журмын дагуу хийгээгүйгээс амьдрах орчин доройтох • Төслийн ажилчид хууль бусаар амьтан агнах үйлдэл гаргах 	<ul style="list-style-type: none"> • Төслийн талбайг хамгаалах стандартын дагуу 10-12 метр өндөр бүхий сэндвич хашаа татах, засах • Ажилчдад амьтны тухай хууль, байгаль хамгаалах талаар сургалт хийж байх 	
--	---------------------	---	---	--

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн	
		<ul style="list-style-type: none"> ЦДАШ-ыг шувуу мөргөх, тогонд цохиулах 	Шувууны нислэгийн чиглэл өөрчлөгч /үргээгч/ болон шувууны суулт /үүр/ суурилуулах		
Нийт				11000.0	11000.0

ЗУРГАА.ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн																																			
	1	2	3	4																																			
1.		<p>“ТЭРБУМ МОД” Үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Төслийн талбайд эгнүүлэн 2 эгнээ хайлаас, сөөгөнцөр модоор хашлага хийх гэдэг ажлыг Аймгаас чиглэл өгч төслийн талбайд мод тарихгүй зөвхөн орон нутгийн заасан газар нийтээр мод тарих тул мөнгийг нь тушаа гэсэн болно. (Тайлбар: “Улаанбаатар хотын 2014 онд тарилтад тэнцэх мод сөөгийн тарьц, суулгацын ААНБ-ын судалгаа” “Тоонот байгаль” ТББ-ын үнийн дүнгээр авав.)</p>	<p>Төслийн талбайд Эхний жил 1000ширхэг мод тарих</p>	<p>БО-ыг хамгаалах санд мөнгө тушаасан. Баримтыг хавсаргав. 5сая 625мянган төгрөгөөр 2 удаа гүйлгээ хийсэн. Нийт 1000 модны мөнгө шилжүүлэв.</p> <p>БО-ыг хамгаалах санд мөнгө тушаасан. Баримтыг хавсаргав. 5сая 625мянган төгрөгөөр 2 удаа гүйлгээ хийсэн. Нийт 1000 модны мөнгө шилжүүлэв.</p> <p>KHAN BANK</p> <p>Огноо/Date: 2023.12.27 17:40:19</p> <p>Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information Журналын/Journal No: 000622037023 Системийн огноо/System Date: 2023.12.27 17:39:55</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Дт/From</th> <th>Дансны/Картын дугаар Account/Card number</th> <th>Нэр/Name</th> <th>Дүн/Amount</th> <th>Ханш/Rate</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>5131575735</td> <td>НОГООЛИН ХЭРЛЭН</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /</td> </tr> <tr> <th>Кт/To</th> <th>Банкны дугаар/Branch No</th> <th>Банкны нэр Bank Name</th> <th>Дүн/Amount</th> <th>Ханш/Rate</th> </tr> <tr> <td></td> <td>90</td> <td>State Fund</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> <tr> <td></td> <th>Дансны/Картын дугаар Account/Card number</th> <th>Нэр/Name</th> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>100110051407</td> <td>Өм.Борчныг хамгаалах сан</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Гүйлгээний утга/Transaction description: EB-6550398 Ногоолин хэрлэн 500 мод</p> <p style="text-align: center;">Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers</p>	Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate		5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00	/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /					Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate		90	State Fund	5,625,000.00 MNT	1.00		Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name				100110051407	Өм.Борчныг хамгаалах сан		
Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate																																			
	5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00																																			
/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /																																							
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate																																			
	90	State Fund	5,625,000.00 MNT	1.00																																			
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name																																					
	100110051407	Өм.Борчныг хамгаалах сан																																					

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

				 Огноо/Date: 2023.12.27 15:35:38																											
				Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information Журналын/Journal No: 000621910625 Системийн огноо/System Date:2023.12.27 15:35:17																											
				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">Дт/From</th> <th style="width: 20%;">Дансны/Картын дугаар Account/Card number</th> <th style="width: 20%;">Нэр/Name</th> <th style="width: 20%;">Дүн/Amount</th> <th style="width: 10%;">Ханш/Rate</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>5131575735</td> <td>НОГООЛИН ХЭРЛЭН</td> <td>5,625,000.00 MNT</td> <td>1.00</td> </tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Банкны дугаар/Branch No 90</td> <td>Банкны нэр Bank Name State Fund</td> <td rowspan="2">5,625,000.00 MNT</td> <td rowspan="2">1.00</td> </tr> <tr> <td>Кт/To</td> <td>Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407</td> <td>Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан</td> </tr> </tbody> </table>					Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate		5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00	/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /						Банкны дугаар/Branch No 90	Банкны нэр Bank Name State Fund	5,625,000.00 MNT	1.00	Кт/To	Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407	Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан
Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate																											
	5131575735	НОГООЛИН ХЭРЛЭН	5,625,000.00 MNT	1.00																											
/ Five million six hundred twenty five thousand tugrik /																															
	Банкны дугаар/Branch No 90	Банкны нэр Bank Name State Fund	5,625,000.00 MNT	1.00																											
Кт/To	Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100110051407	Нэр/Name Өм.Борчныг хамгаалах сан																													
				Гүйлгээний утга/Transaction description: ЕВ-6550398 Ногоолин хэрлэн 500 мод																											
	Нийт						11250.0																								

ДОЛОО. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Төслийн хэрэгжилтийн явцад ямарваа нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл олдох үед холбогдох хууль тогтоомжинд заасны дагуу засаг захиргааны байгууллага болон холбогдох байгууллага болох ШУА-ийн Түүхийн хүрээлэнд даруй мэдэгдэж төслийн үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зогсооно.

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ				
№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
1	2	3	4	
1.	Ажилчид болон үйлчлүүлэгчийн бие өвдөх, халдварт өвчин гарах	Ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэг	Нийт ажилчид	Улаанбаатар хотын Улсын нэгдсэн 4-р эмнэлэгт жил болгон бүх ажилчдаа эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээ хийлгэдэг. Гэрээг хавсралтаар оруулав.
2.	Гал түймэр гарах	Гал унтраах хэрэгслээр төслийн кемпийг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах /, утааны мэдрэгч, гал гарсан тохиолдолд ашиглах зориулалттай галын автомат гидрант, аврах шат, хаалга, гэдгээрийн байршлын тойм зураглал, яаралтай мэдээлэл дамжуулах цахилгаан холбоо зэргээр бүрэн тоноглох/	Нийт ажилчид	 <p>БАТЛАВ НОГООЛИН ХЭРЛЭН ХХК ГҮИЦЭГТЭХ ЗАХИРАЛ:</p> <p align="center">ШУ ХУ</p> <p align="center">НОГООЛИН ХЭРЛЭН ХХК 1-р давхарын аврах зам, гарцын схем зураг</p> <p>ГАЛ ТҮЙМЭРТЭЙ ТЭМЦЛЭХ ГАЗАР - 7033101 ЦАГДААГИЙН ХЭЙТЭС - 7033102</p> <p align="right">3300.0</p>
	Нийт			

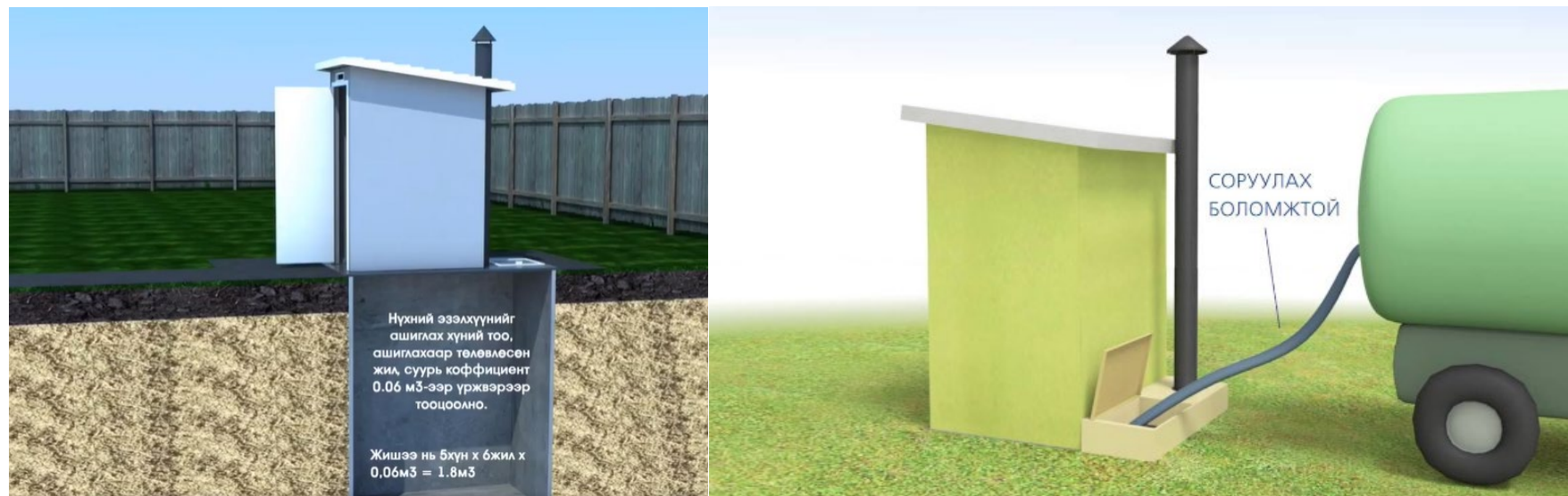
ЕС.ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Биелэлтийн үр дүн
1	2	3	4	5
1.	Ахуйн	Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэгт хогийн савыг 3-аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байх, Сумын ТҮК-ээр тээвэрлүүлэх, Хог хаягдлын төлбөрийг цаг тухай бүрд төлөх	Хог хаягдлын ангилсан цэг байгуулах, хогны гэрээний дагуу төлбөр төлөх,	<p>Хогны гэрээний дагуу төлбөр 1.98 сая төгрөг төлсөн баримтыг хавсаргав.</p>

2.	Үйлдвэрийн	Төслийн талбайн орчинд болон хариуцан хамгаалах талбайн орчинд хогийн сав байрлуулах, Байр сууц бүрт орчинтойгоо зохицсон материал, өнгө үзэмж бүхий хогийн савтай байх	Хог хаягдлын ангилсан цэг байгуулах	
3.	Аюултай	Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлээс татгалзаж, дахин ашиглах, Аюултай хог хаягдал аккумулятор, ашигласан тос маслыг цуглуулах тусгай хаягдлын цэг бий болгох, Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, устгах эрх бүхий мэргэжлийн компанитай гэрээ байгуулах	Тусгай хог хаягдлын цэг байгуулах	<div data-bbox="1055 676 1476 836" style="background-color: yellow; padding: 5px; text-align: center;"> <p>Хавсралтаар гэрээнүүдийг оруулав</p> </div> <div data-bbox="1039 938 1550 1319" style="text-align: center;"> </div> <div data-bbox="1585 667 2047 820" style="text-align: center;"> </div> <p>2023 оны 05 сарын 01 өдөр ХБК-6 Ханбогд сум</p> <p>Энэхүү Аюултай хог хаягдалыг цуглуулах тээвэрлэх, түр хадгалах, устгах, үйл ажиллагааны гэрээ дэвшид “Гэрээ” гэх/-г.</p> <p>Нэг талаас Өмнөговь аймаг, Ханбогд сум, 2-р баг, Гоботан 4-р гудамж, 4 тоот хаягт байрлах Ханбогд Вейст Менежмент Центр ХХК-ийн төлөөлж, Дэл захирал албан тушаалтай Баянай овогтой Баянгогтох (наашид “А” тал гэнэ)</p> <p>Нөгөө талаас “Ногоолин Хэрлэн” ХХК түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал албан тушаалтай ШУНУ (наашид “Б” тал, хаягтад нь “Талууд”) гэх нэр дарах нөхцлөөр 2023 оны 5 дугаар сарын 01-ний өдөрөөс 2024 оны сарын 5-р сарын сарын 30-ний өдөр хүртэл 1 жилийн хугацаатай гэрээний зэрэгцээт, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, сайжруулах, үүдэнг энэхүү гэрээг байгуулах.</p> <p style="text-align: center;">НЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЭЛЭЛ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Гэрээнд оролцогч Талууд нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Байгаль орчны тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хуулийн 23.1, 21.3 “Эрүүд мөндрийн яаман сайдын хог хаягдлын болон ариутгах устгалын А 505 туслах, Аюултай хог хаягдалыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам”, Орон нутгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тогтоол, шийдвэр, засаг захиргааны болон бусад хууль тогтоомж, гэрээ, дүрэм, журам, стандартыг дагаж мөрдөнө. 1.2. Талууд нь тус Гэрээний Б талын Ханбогд суманд байрлах нүүрс ачиж буулгах талбайн үйл ажиллагаанаас үүсэх аюултай ангилалд багтах хог хаягдалыг бууруулах, цэвэрлэх, ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, устгах, булших чиглэлээр хамтран ажиллаж, харилцан туслалцаа үзүүлэхэд гэрээний зорилго оршино. 1.3. Энэхүү Гэрээ нь аюултай хог хаягдалыг бууруулах, ангилах, тээвэрлэх, устгах, булших, ажиллагаа болон тогтоосон үнийн тарифыг мөрднө. Гэрээнд оролцогч Талуудын эдгэх эрх, хүчтээ үүрэг болон харуулалтааг харилцан хамтын ажиллагаатай холбоотой харилцааг зохицуулна. 1.4. Энэхүү Гэрээнд талууд харилцан тэгш эрхтэйгээр оролцоно. 1.5. Гэрээний хамрах хүрээнд Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хаданд байрлах “Б” талын

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

4.	Шингэн	Байгальд ээлтэй ариун цэврийн төв байгуулах	Сайжруулсан соруулдаг ариун цэврийн өрөө байгуулах- Техникийн шаардлага хангах		<p align="center">БОХИР УС СОРУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ ГЭРЭЭ</p> <p>2023 оны 03-р сарын 30-ны өдөр №: 12 Ханбогд сум</p> <p>Энэхүү гэрээг нэг талаас хангагч төмийг төлөөлж “ХАНДИЗЭЛЬ” ОНӨААТҮГ /Р/Д:2015633/ (цаашинд “Хангагч” гэх), түүнийг төлөөлж захирал Цэлэнбилэвэр овогтой Идэрцэцэг, нөгөө талаас НОГООЛИН ХЭРЛЭН ХХК /Р/Д: 6550389 / (цаашинд “Хэрэглэгч” гэх), Монгол Улсын Иргэний хууль, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль болон холбогдох эрх зүйн актуудыг үндэслэн дарвах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.</p> <p align="center">Нэг. Нийтлэг үндэслэл</p> <p>1.1. Энэхүү гэрээгээр Хангагч нь Хэрэглэгчийн бохир усыг соруулах, тэвэрлэх, Хэрэглэгч нь төлбөр төлөх үүргийг хүлээнэ.</p> <p>1.2. Хангагч байгууллага нь хуульд заасны дагуу угт үйл ажиллагааг явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй болно.</p> <p>1.3. Хэрэглэгч болон Хангагч байгууллага нь өөр, өөрийн эзэмшилд байгаа бохир усны шугам хоолой, худаг, ариутгал халдваргүйжүүлэлт, аниалт хамгаалалтад хяналт тавина.</p> <p align="center">Хоёр. Гэрээний хугацаа</p> <p>2.1. Гэрээний хугацаа: Гэрээ байгуулсан өдрөөс эхлэн 1 /нэг/ жилийн хугацаатай байна.</p> <p align="center">Гурав. Төлбөр</p> <p>3.1. Хангагчийн хэрэглээний бохир ус соруулах машин 1.5м³-ийн багтаамжтай, Цагаан хадны сууриалын бүтэцтэй Ханбогд сумын төвд байрлах гэрээгээр байгууламжид тэвэрлэн буулгахтай холбогдон гарах зардал нь 1м³ бохир усанд ИӨАТ орсон дүнгээр 66,000 /аарам зургаан мянган/ төгрөгөөр тооцон Хангагч тал төлнө.</p> <p>3.2. Хэрэглэгч тал ажил үйлчилгээний төлбөр болох 1,100,000 /нэг АТ/ орсон төгрөгийн урьдчилгаа байршуулах ба энэ төлбөр нь дараагийн ажил үйлчилгээний төлбөрөөс суутгагдах болно.</p> <p>3.3. Хангагч сар бүрийн 20-ны дотор Хэрэглэгчийн бүртгэлтэй дугаарт төлбөрийн мэдээллийг илгээж бөгөөд Хэрэглэгч сар бүрийн 25-ны дотор байгалийн төлбөр тооцог Хангагч байгууллагад Төрийн банкны 211000143222 тоот, Хаян банкны 5595001088 тоот дансуудад үйлчилгээний нэмэмжлэхийн дагуу бүрэн төлнө.</p> <p align="center">Дөрөв. Бохир ус соруулах, тэвэрлэх байгууллагулын эрх, үүрэг</p> <p>4.1. Хангагч нь Монгол Улсын Иргэний тухай хууль, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль тогтоомж, дүрэм журамд заасан эрхийг хэлж, үүрэг хүлээнэ.</p> <p>4.2. Хэрэглэгчийн ас тухтай орчныг бүрдүүлэх зорилготой бохир ус соруулах, тэвэрлэх ажлыг найдвартай тасралтгүй гүйцэтгэх үүрэгтэй.</p>	5,600,000.0
		Нийт			 	

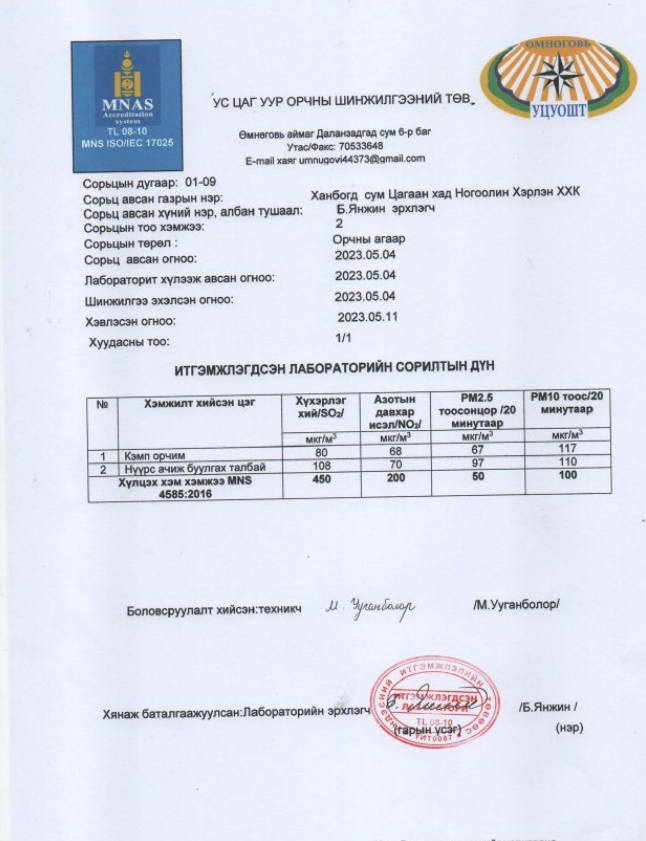

Зураг 12. Агааржуулалттай сайжруулсан нүхэн жорлон Өрхийн нүхэн жорлонгийн MNS 5924:2015 стандартын шаардлага-
<https://fb.watch/n1CpsuPIBD/>

Төслийн үйл ажиллагаанаас гарах хог хаягдлыг эх үүсвэрээр нь барилгын болон ажилчдын буюу ахуйн гэж хоёр ангилна. Шинж чанараар нь хатуу, шингэн, хий гэж хувааж болно.

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад барилгын ажилчдын түр суурин байгуулах ба үүсэн гарах ахуйн хог хаягдлыг дараах журмаар зохицуулна. Ялгаатай гурван өнгийн хог ангилан цуглуулах савыг барилгын ажилчдын түр сууринд байрлуулна. Доорх хүснэгт үзүүлсэн хаяг болон зааврыг сав бүрд байрлуулна. Эдгээр саванд хогийг зааврын дагуу ангилан хийж байгаа эсэхэд тухайн төслийн байгаль орчин эсвэл эрүүл ахуйн мэргэжилтэн хяналт тавьж ажилладаг.

АРАВ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

№	Хянах үзүүлэлтүүд	Хяналт шинжилгээ хийх байршил	Биелэлтийн үр дүн																												
1	<p>Агаарын чанар:</p> <p>Агаарын тоосны (TSP, PM₁₀, PM_{2.5}) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх</p> <p>Агаарын бохирдлын (NO₂, SO₂, CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж байх. БОШТЛ-ын багажаар.</p>	<p>Төслийн талбайн авто зогсоол, Ухашны салхин доод талд</p>	 <p>УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ, Өмнөговь аймаг Даланзадгал сум 6-р баг Утас/Факс: 70533648 E-mail хаяг: umnugov44373@gmail.com</p> <p>Ханбогд сум Цагаан хад Ногоолин Хэрлэн ХХК Б.Янжин эрхлэгч</p> <p>Сорьцын дугаар: 01-09 Сорьц авсан газрын нэр: Ханбогд сум Цагаан хад Ногоолин Хэрлэн ХХК Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: Б.Янжин эрхлэгч Сорьцын тоо хэмжээ: 2 Сорьцын төрөл: Орчны агаар Сорьц авсан огноо: 2023.05.04 Лабораторит хүлээж авсан огноо: 2023.05.04 Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2023.05.04 Хэвлэсэн огноо: 2023.05.11 Хуудасны тоо: 1/1</p> <p>ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН</p> <table border="1" data-bbox="1070 707 1594 818"> <thead> <tr> <th rowspan="2">№</th> <th rowspan="2">Хэмжилт хийсэн цэг</th> <th>Хүхэрлэг хий/SO₂</th> <th>Азотын исэл/NO₂</th> <th>PM2.5 тоосонцор /20 минутаар</th> <th>PM10 тоос/20 минутаар</th> </tr> <tr> <th>мкг/м³</th> <th>мкг/м³</th> <th>мкг/м³</th> <th>мкг/м³</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Камл орчим</td> <td>80</td> <td>68</td> <td>87</td> <td>117</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Нүүрс ачиж буулгах талбай</td> <td>108</td> <td>70</td> <td>97</td> <td>110</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Хүлцэх хэм хэмжээ MNS 4886:2016</td> <td>450</td> <td>200</td> <td>60</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table> <p>Боловсруулалт хийсэн: техник /М. Ууганболор/</p> <p>Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч /Б. Янжин / (нэр)</p>	№	Хэмжилт хийсэн цэг	Хүхэрлэг хий/SO ₂	Азотын исэл/NO ₂	PM2.5 тоосонцор /20 минутаар	PM10 тоос/20 минутаар	мкг/м ³	мкг/м ³	мкг/м ³	мкг/м ³	1	Камл орчим	80	68	87	117	2	Нүүрс ачиж буулгах талбай	108	70	97	110		Хүлцэх хэм хэмжээ MNS 4886:2016	450	200	60	100
№	Хэмжилт хийсэн цэг	Хүхэрлэг хий/SO ₂	Азотын исэл/NO ₂			PM2.5 тоосонцор /20 минутаар	PM10 тоос/20 минутаар																								
		мкг/м ³	мкг/м ³	мкг/м ³	мкг/м ³																										
1	Камл орчим	80	68	87	117																										
2	Нүүрс ачиж буулгах талбай	108	70	97	110																										
	Хүлцэх хэм хэмжээ MNS 4886:2016	450	200	60	100																										

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

2	<p>Усны хяналт шинжилгээ: Усны чанар: рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), нийт хатуулаг (CaCO₃), Ca, Mg, Na, K, SO₄, NO₂, NO₃, NH₄, As, Cd, Cu, Hg, Pb, Zn, Cr, Fe, Ni, үнэр, өнгө, нүүрсустөрөгчид (нефть бүтээгдэхүүний бохирдол)</p>	<p>Худаг: Унд ахуйн усыг хангаж буй гүний худгаас</p> <p>Хаягдлын сан</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ</p> <p>Өмнөговь аймаг Даланзадгад сум 6-р баг Утас/Факс: 70533648 E-mail хаяг: umnugovi44373@gmail.com</p> </div> </div> <p>Сорьцын дугаар: 02-85 Сорьц авсан газрын нэр: Ханбогд сум Цагаан хад Ногоолин хэрлэн ХХК Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: Б.Янжин Сорьцын тоо хэмжээ: 1.5 литр Сорьцын төрөл: Ахуйн хэрэглээний худгийн ус Сорьц авсан огноо: 2023.05.04 Лабораторид хүлээж авсан: 2023.05.04 Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2023.05.04 Хэвлэсэн огноо: 2023.05.11 Хуудасны тоо: 1/1</p> <p align="center">ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Үзүүлэлт</th> <th>Шинжлэх аргын стандарт</th> <th>Хэмжих нэгж</th> <th>MNS 0900:2018</th> <th>Шинжилгээний үр дүн</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Усны орчин рН</td> <td>MNS ISO 10523:2001</td> <td></td> <td>6.5-8.5</td> <td>7.42</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Хатуулаг</td> <td>MNS 1097:1970</td> <td>мг-экв/л</td> <td><7.0</td> <td>2.92</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Кальци /Ca</td> <td>MNS 1097:1970</td> <td>мг/л</td> <td><100.0</td> <td>42.5</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Магни /Mg</td> <td>MNS 1097:1970</td> <td>мг/л</td> <td><30.0</td> <td>9.7</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Хлор /Cl</td> <td>MNS 4424:2005</td> <td>мг/л</td> <td><350.0</td> <td>16.1</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Нитрат/ NO₃</td> <td>MNS 6334:2020</td> <td>мг/л</td> <td><50.0</td> <td>5.1</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Сульфат/SO₄</td> <td>MNS 62712011</td> <td>мг/л</td> <td><500.0</td> <td>58.2</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>Умбыур бодис/ЖБ</td> <td>MNS 6836:2020</td> <td>мг/л</td> <td>илрэхгүй</td> <td>илр</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>ЦДЧТДС</td> <td>MNS IS 7888:1999</td> <td>1мСм/м</td> <td>1.0</td> <td>952</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>Аммоний /NH₄</td> <td>MNS ISO 7150-1:2006</td> <td>мг/л</td> <td>1.5</td> <td>0.01</td> </tr> <tr> <td>11</td> <td>Нитрит /NO₂</td> <td>MNS 6779:2019</td> <td>мг/л</td> <td>1.0</td> <td>0.001</td> </tr> <tr> <td>12</td> <td>Фторид /F</td> <td>MNS 6272:2011</td> <td>мг/л</td> <td>0.7-1.5</td> <td>2.06</td> </tr> <tr> <td>13</td> <td>Төмөр /Fe</td> <td>MNS 1097:1970</td> <td>мг/л</td> <td>0.3</td> <td>0.06</td> </tr> <tr> <td>14</td> <td>Фосфор /PO₄</td> <td>MNS ISO 6878:2001</td> <td>мг/л</td> <td>3.5</td> <td>0.002</td> </tr> </tbody> </table> <p>Тайлбар:илр-илрээгүй</p> <p>Шинжилгээ гүйцэтгэсэн: Техникч <i>Б.Мөнхбаясгалан</i> /Б.Мөнхбаясгалан/ (гарын үсэг) (нэр)</p> <p>Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч <i>Б.Янжин</i> /Б.Янжин/ (гарын үсэг) (нэр)</p>	№	Үзүүлэлт	Шинжлэх аргын стандарт	Хэмжих нэгж	MNS 0900:2018	Шинжилгээний үр дүн	1	Усны орчин рН	MNS ISO 10523:2001		6.5-8.5	7.42	2	Хатуулаг	MNS 1097:1970	мг-экв/л	<7.0	2.92	3	Кальци /Ca	MNS 1097:1970	мг/л	<100.0	42.5	4	Магни /Mg	MNS 1097:1970	мг/л	<30.0	9.7	5	Хлор /Cl	MNS 4424:2005	мг/л	<350.0	16.1	6	Нитрат/ NO ₃	MNS 6334:2020	мг/л	<50.0	5.1	7	Сульфат/SO ₄	MNS 62712011	мг/л	<500.0	58.2	8	Умбыур бодис/ЖБ	MNS 6836:2020	мг/л	илрэхгүй	илр	9	ЦДЧТДС	MNS IS 7888:1999	1мСм/м	1.0	952	10	Аммоний /NH ₄	MNS ISO 7150-1:2006	мг/л	1.5	0.01	11	Нитрит /NO ₂	MNS 6779:2019	мг/л	1.0	0.001	12	Фторид /F	MNS 6272:2011	мг/л	0.7-1.5	2.06	13	Төмөр /Fe	MNS 1097:1970	мг/л	0.3	0.06	14	Фосфор /PO ₄	MNS ISO 6878:2001	мг/л	3.5	0.002
№	Үзүүлэлт	Шинжлэх аргын стандарт	Хэмжих нэгж	MNS 0900:2018	Шинжилгээний үр дүн																																																																																								
1	Усны орчин рН	MNS ISO 10523:2001		6.5-8.5	7.42																																																																																								
2	Хатуулаг	MNS 1097:1970	мг-экв/л	<7.0	2.92																																																																																								
3	Кальци /Ca	MNS 1097:1970	мг/л	<100.0	42.5																																																																																								
4	Магни /Mg	MNS 1097:1970	мг/л	<30.0	9.7																																																																																								
5	Хлор /Cl	MNS 4424:2005	мг/л	<350.0	16.1																																																																																								
6	Нитрат/ NO ₃	MNS 6334:2020	мг/л	<50.0	5.1																																																																																								
7	Сульфат/SO ₄	MNS 62712011	мг/л	<500.0	58.2																																																																																								
8	Умбыур бодис/ЖБ	MNS 6836:2020	мг/л	илрэхгүй	илр																																																																																								
9	ЦДЧТДС	MNS IS 7888:1999	1мСм/м	1.0	952																																																																																								
10	Аммоний /NH ₄	MNS ISO 7150-1:2006	мг/л	1.5	0.01																																																																																								
11	Нитрит /NO ₂	MNS 6779:2019	мг/л	1.0	0.001																																																																																								
12	Фторид /F	MNS 6272:2011	мг/л	0.7-1.5	2.06																																																																																								
13	Төмөр /Fe	MNS 1097:1970	мг/л	0.3	0.06																																																																																								
14	Фосфор /PO ₄	MNS ISO 6878:2001	мг/л	3.5	0.002																																																																																								

3	<p>Хөрсний төлөв байдал, бохирдол: Хөрсний морфологи бичиглэл, рН, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO₃, P₂O₅, K₂O), хөрсний механик бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд, кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайр</p>	<p>Төслийн талбайн хог хаягдлын цэг болон ариун цэврийн байгууламжийн цэгт хөрсний хүнд металл болон эрүүл ахуйн бактерийн холимог дээж авах</p> <p>ШТС болон автомашиг зогсоол хөрсний хүнд металлын дээж</p> <p>Биологийн нөхөн сэргээлтийн дараа хөрсний агрохими</p>	<div style="text-align: center;"> <p>УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ</p> <p>Өмнөговь аймаг Даланзадгад сум 6-р баг Утас/Факс: 70533648 E-mail хаяг umnugov44373@gmail.com</p> </div> <p>Сорьцын дугаар: 03-05 Сорьц авсан газрын нэр, хаяг: Ханбогд сум Цагаан хад Ногоолин Хэрлэн ХХК Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: Б.Янжин эрхлэгч Сорьцын тоо хэмжээ: 2 цэг Сорьцын төрөл: Хөрс/Агрохимийн үзүүлэлт Сорьц авсан огноо: 2023.05.04 Лабораторид хүлээж авсан : 2023.05.04 Шинжилгээ эхэлсэн огноо: 2023.05.04 Хэвлэсэн огноо: 2023.05.11 Хуудасны тоо: 1/1</p> <p style="text-align: center;">ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">№</th> <th rowspan="2">Үзүүлэлт</th> <th rowspan="2">Шинжлэх аргын стандарт</th> <th rowspan="2">Хэмжих нэгж</th> <th colspan="2">Шинжилгээний үр дүн</th> </tr> <tr> <th>Кэмп орчим</th> <th>Нүүрс ачиж буулгах талбай</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>орчин -PH</td> <td rowspan="7">MNS 3310:1991</td> <td></td> <td>7.84</td> <td>8.45</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Чийг</td> <td>%</td> <td>1.01</td> <td>1.08</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Сулфат/SO₄</td> <td>Mr/kg</td> <td>1.149</td> <td>1.210</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>нитрат /NO₃</td> <td>Mr/kg</td> <td>0.52</td> <td>0.65</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Аммоний/NH₄</td> <td>Mr/kg</td> <td>2.04</td> <td>3.6</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>ялзмаг</td> <td>%</td> <td>3.4</td> <td>3.7</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Фосфор /P₂O₅</td> <td>Mr/kg</td> <td>7.0</td> <td>7.4</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Шинжилгээ гүйцэтгэсэн: техникч <i>Б.Мөнхбаясгалан</i> /Б.Мөнхбаясгалан/ (гарын үсэг) (нэр)</p> <p style="text-align: center;">Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч <i>Б.Янжин</i> /Б.Янжин / (гарын үсэг) (нэр)</p> <p style="text-align: center;">Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно. Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.</p>	№	Үзүүлэлт	Шинжлэх аргын стандарт	Хэмжих нэгж	Шинжилгээний үр дүн		Кэмп орчим	Нүүрс ачиж буулгах талбай	1	орчин -PH	MNS 3310:1991		7.84	8.45	2	Чийг	%	1.01	1.08	3	Сулфат/SO ₄	Mr/kg	1.149	1.210	4	нитрат /NO ₃	Mr/kg	0.52	0.65	5	Аммоний/NH ₄	Mr/kg	2.04	3.6	6	ялзмаг	%	3.4	3.7	7	Фосфор /P ₂ O ₅	Mr/kg	7.0	7.4
№	Үзүүлэлт	Шинжлэх аргын стандарт	Хэмжих нэгж					Шинжилгээний үр дүн																																							
				Кэмп орчим	Нүүрс ачиж буулгах талбай																																										
1	орчин -PH	MNS 3310:1991		7.84	8.45																																										
2	Чийг		%	1.01	1.08																																										
3	Сулфат/SO ₄		Mr/kg	1.149	1.210																																										
4	нитрат /NO ₃		Mr/kg	0.52	0.65																																										
5	Аммоний/NH ₄		Mr/kg	2.04	3.6																																										
6	ялзмаг		%	3.4	3.7																																										
7	Фосфор /P ₂ O ₅		Mr/kg	7.0	7.4																																										

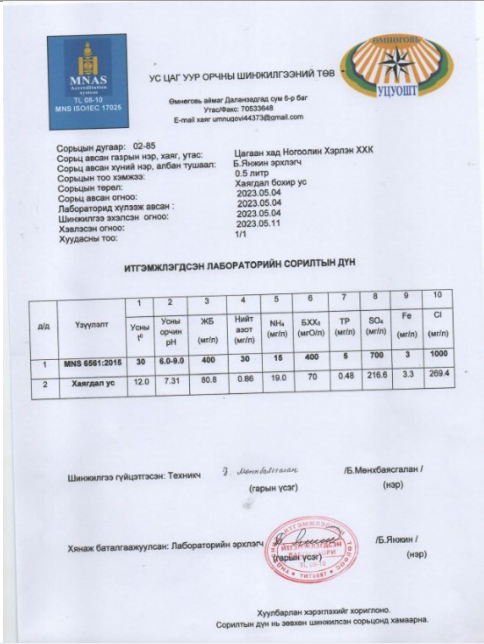
“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

4	Амьтан, ургамлан нөмрөг: Амьтан, ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэлд заасан үзүүлэлтүүд, амьтан, ургамлуудын мониторинг хийх	Төслийн талбайн хашаанаас дотор болон гаднах 5 км зай доторх нөлөөлөл, Хогийн цэгийн орчимд ургамлын өөрчлөлт	Төслийн хэрэгжилтийн туршид жил бүр 7 сард Төслийн талбайн 0,5 км зай дотор	БОНБНУ дотор багтана	Амьтан, ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэл Дээж талбайн арга болон шууд ажиглах,
Төслийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлын тухайн жилийн нийт зардлын дүн				2200.0	

АРВАН НЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Биелэлтийн үр дүн
	1	2	3
1.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлтийн тайланг хугацаандаа танилцуулах, батлуулсан	-	<p>БАТЛАВ: ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ДАРГА</p> <p align="right">Б. БҮЯАНЭМЭХ</p> <p>ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН: “НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК ЗАХИРАЛ</p> <p align="right">SHU NU</p> <p>“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК НИЙ ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ, ХАНБОГД СУМ, ХАЙРХАН БАГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ ХЭРЭГЖИНЭ “ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ” ТӨСЛИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ</p> <p align="center">АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 6650398</p> <p>ХЯНАСАН: ХБОБЭГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН</p> <p align="right">ПҮРЭВ. ШИНЭЦЭЦЭГ</p> <p>БОЛОВСРУУЛСАН: “НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН</p> <p align="right">ГЭРЭЛМАА</p> <p align="center">2023 ОН</p> <p align="center">Батлуулсан нүүрийг хавсралтаар оруулав.</p>

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

2.	Хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл, гэрээ хүсэлт илгээсэн	-	 <p>УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ Өмнөговь аймаг Дэлгэрэнгүй 6-р баг Утас/факс: 70533648 E-mail хаяг: uturp@44373@gmail.com</p> <p>Сорьцон дугаар: 02-85 Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас: Цагаан хад Ногоолин Хэрлэн ХХК Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал: Б.Янжин эрхлэгч Сорьцон тоо хэмжээ: 0.5 литр Сорьцон төрөл: Хаягдал бохир ус Сорьц авсан огноо: 2023.05.04 Лабораторид хүлээн авсан: 2023.05.04 Шинжилгээ авчигдсан огноо: 2023.05.11 Хяалдсан огноо: 1/1 Хуудасны тоо: 1/1</p> <p align="center">ИТЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">А/Д</th> <th rowspan="2">Үзүүлэлт</th> <th colspan="10">1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</th> </tr> <tr> <th>Усны t°</th> <th>Усны орчин pH</th> <th>ЖБ (мг/л)</th> <th>Нийт азот (мг/л)</th> <th>НН₃ (мг/л)</th> <th>БХХ₅ (мг/л)</th> <th>ТР (мг/л)</th> <th>SO₄ (мг/л)</th> <th>Fe (мг/л)</th> <th>Cl (мг/л)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>MNS 6561:2016</td> <td>30</td> <td>6.0-8.0</td> <td>450</td> <td>30</td> <td>16</td> <td>400</td> <td>6</td> <td>700</td> <td>3</td> <td>1000</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Хаягдал ус</td> <td>12.0</td> <td>7.31</td> <td>80.8</td> <td>0.86</td> <td>10.0</td> <td>70</td> <td>0.48</td> <td>216.6</td> <td>3.3</td> <td>269.4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Шинжилгээ гүйцэтгэсэн: Төхмич <i>М.Мундуу</i> /Б.Манхбаяр / (гарын үсэг) (нэр)</p> <p>Хянаж баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч <i>Б.Янжин</i> /Б.Янжин / (гарын үсэг) (нэр)</p> <p align="center">Хуулбарлан харагдахгүй зорилго. Сорилтын дүн нь захиралын шалгалтын өргөмдөл хамарна.</p>	А/Д	Үзүүлэлт	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10										Усны t°	Усны орчин pH	ЖБ (мг/л)	Нийт азот (мг/л)	НН ₃ (мг/л)	БХХ ₅ (мг/л)	ТР (мг/л)	SO ₄ (мг/л)	Fe (мг/л)	Cl (мг/л)	1	MNS 6561:2016	30	6.0-8.0	450	30	16	400	6	700	3	1000	2	Хаягдал ус	12.0	7.31	80.8	0.86	10.0	70	0.48	216.6	3.3	269.4	Хаягдал усны шинжилгээг хийлгэж, бүрдүүлэх материалыг албан хүсэлт албан тоотгоор өгсөн байгаа.
А/Д	Үзүүлэлт	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10																																																
		Усны t°	Усны орчин pH	ЖБ (мг/л)	Нийт азот (мг/л)	НН ₃ (мг/л)	БХХ ₅ (мг/л)	ТР (мг/л)	SO ₄ (мг/л)	Fe (мг/л)	Cl (мг/л)																																							
1	MNS 6561:2016	30	6.0-8.0	450	30	16	400	6	700	3	1000																																							
2	Хаягдал ус	12.0	7.31	80.8	0.86	10.0	70	0.48	216.6	3.3	269.4																																							
3.	Газрын төлөв байдал чанарын хянан баталгааны дүгнэлт гаргуулсан.	-	2020 онд хийлгэсэн батлуулсан дүгнэлтийг хавсралтаар оруулав.																																															

4.	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10.1 болон БО-ны Ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу 2 жил тутам Байгаль орчны аудит хийлгэх	-		2023 онд “Бүрэн нийцэл” ХХК-иар хийлгэсэн хавсралтаар оруулав.
----	---	---	---	--

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжиж буй “Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт тайлан

5.	Галын дүгнэлт сунгуулах	-		Галын дүгнэлтийг хавсралтаар оруулав.
	Нийт	12,000,000.0		

АРВАН ХОЁР. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан байгуулах тушаалтан/ажилтан зохион албан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2023 оны БОМТөлөвлөгөөг танилцуулах, батлуулсан	Цаасан	Тухайн онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2023.07	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
2.	2023 оны батлагдсан БОМТөлөвлөгөөг танилцуулан ажлыг эхлүүлсэн	Цаасан	Ажлын жагсаалт, хугацаа, зорилтууд	2023.08	-	Гүйцэтгэх захирал	Төслийн талбай
3.	БОМТ-ны хэрэгжилтийн ажлын явцтай танилцсан	Цаасан, зургаар	Байгаль орчны төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудын явц	2023.09	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
4.	БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлыг хүлээлгэн өгсөн	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2023.11	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
5.	БОМТ-ны дагуу хийгдсэн ажлыг тайлагнасан	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг батлуулах	2023.12	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
	Нийт				Урсгал зардалд оруулав.		